

Biuletyn Prawa Karnego nr 3/14

Biuletyn Prawa Karnego jest opracowywany przez Zespół Prawa Karnego, Wojskowego i Europejskiego Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego. Jego celem jest dostarczenie bieżącej informacji z zakresu szeroko rozumianego prawa karnego. Biuletyn dzieli się na następujące działy:

1. Orzecznictwo Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

W tym dziale prezentowane jest bieżące orzecznictwo obu izb Sądu Najwyższego z okresu bezpośrednio poprzedzającego ukazanie się kolejnego numeru biuletynu. Założeniem tego działu jest omówienie wszystkich orzeczeń w sprawach karnych wydawanych przez Sąd Najwyższy, w których dołączono pisemne uzasadnienie. Dział ten zawiera także informacje o pytaniach prawnych, jakie wpłynęły do Sądu Najwyższego oraz przedstawia omówienie bieżących spraw znajdujących się na wokandzie SN.

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

W dziale tym zamieszone są bieżące informacje o sprawach rozpoznawanych w Trybunale Konstytucyjnym związanych z prawem karnym, jak również o wydanych przez Trybunał Konstytucyjny orzeczeniach.

3. Zmiany w prawie

Dział ten poświęcony jest informacji o uchwalonych i wchodzących w życie aktach normatywnych z zakresu prawa karnego, a także o pracach legislacyjnych rządu i parlamentu.

4. Analizy

W dziale Analiz publikowane są opracowania i analizy z zakresu stosowania prawa karnego przygotowywane przez Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego.

5. Informacja Międzynarodowa

W dziale Informacji Międzynarodowej zamieszczane są aktualne informacje dotyczące działalności legislacyjnej i orzeczniczej organów i trybunałów międzynarodowych, a także informacje o obowiązujących aktach prawa międzynarodowego odnoszących się do prawa karnego. W tej części Biuletynu prezentowane są także bieżące informacje o działaniach podejmowanych w ramach Unii Europejskiej mających związek z prawem karnym.

6. Przegląd książek i czasopism

W dziale tym anonsowane są nowe publikacje z zakresu prawa karnego.

Zarówno bieżący, jak i poprzednie numery Biuletynu, są umieszczone na stronie internetowej Sądu Najwyższego (www.sn.pl).

Ze względów redakcyjnych do cytowanych w Biuletynie orzeczeń wprowadzane są niekiedy dodatkowe zwroty lub zdania. Owe uzupełnienia wpisywane są nie kursywą, lecz zwykłą czcionką i umieszczane w nawiasach.

Zespół przygotowujący Biuletyn będzie wdzięczny za wszelkie uwagi, które pomogą udoskonalić formę przekazywanych informacji.

dr Michał Hudzik
Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego;
Izba Karne Sąd Najwyższy
astkmh@sn.pl

Spis treści

1. Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa	6
1.1. Uchwały i postanowienia – KZP.....	6
1.1.1 <i>Możliwość odmowy zastosowania przepisu, uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, w okresie odroczenia utraty mocy obowiązującej. ....</i>	6
1.1.2 <i>Kwalifikacja wypadku komunikacyjnego, w którym osoba niebędąca pokrzywdzonym tym przestępstwem odniosła obrażenia określone w art. 157 § 2 k.k. ....</i>	6
1.1.3 <i>Skutkowość groźby karalnej jako rodzaju groźby bezprawnej. ....</i>	6
1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych.....	7
1.2.1 <i>Obliczanie terminu przedawnienia w prawie karnym .....</i>	7
1.2.2. <i>Sposób reprezentacji pokrzywdzonego niebędącego osobą fizyczną. ....</i>	9
1.2.3. <i>Powód osłabiający zaufanie do biegłego.....</i>	11
1.2.4. <i>Sposób określania właściwości rzeczowej sądu a dalszy zakaz reformationis in peius. ....</i>	19
1.2.5. <i>Sposób obliczania miesięcznego terminu do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. ....</i>	23
1.2.6. <i>Koszty nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. ....</i>	26
1.2.7. <i>Względna prawomocność wyroku a wznowienie postępowania. ....</i>	26
1.2.8. <i>Targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie jako następstwo przestępstwa znęcania się. ....</i>	30
1.2.9. <i>Dopuszczalność zakwestionowania europejskiego nakazu aresztowania.....</i>	32
1.2.10. <i>Dopuszczalność bezpośredniego stosowania Konstytucji w zakresie podstawy do wniesienia środka zaskarżenia. ....</i>	38
1.3. Orzecznictwo Izby Wojskowej Sądu Najwyższego	40
1.4. Zagadnienia prawne	40
1.4.1. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Olsztynie, I KZP 3/14.....</i>	40
1.4.2. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Warszawie, I KZP 4/14.....</i>	41
1.4.3. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Tarnowie, I KZP 5/14.....</i>	41
1.4.4. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Gliwicach, I KZP 6/14 .....</i>	41
1.4.5. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, I KZP 7/14.....</i>	41
1.4.6. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy w Chorzowie, I KZP 8/14.....</i>	41
1.4.7. <i>Wniosek o rozstrzygnięcie rozbieżności przedstawiony przez Rzecznika Praw Obywatelskich, I KZP 9/14.....</i>	42
1.4.8. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Łodzi, I KZP 10/14 .....</i>	42
1.4.9. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Częstochowie, I KZP 11/14.....</i>	42
1.4.10. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Świdnicy, I KZP 12/14 .....</i>	42
2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego	42
2.1. Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego.....	43
2.2. Wokanda Trybunału Konstytucyjnego.....	43
2.2.1. <i>Uprawnienie pokrzywdzonego do wniesienia aktu oskarżenia (SK 1/14) .....</i>	43

2.2.2.	<i>Tymczasowe aresztowanie; wyłączenie możliwości telefonicznego porozumiewania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą (K 54/13)</i>	43
2.2.3.	<i>Wykroczenia; ograniczenie praw i wolności obywateli w zakresie możliwości uzyskania informacji o popełnionym wykroczeniu (K 51/13)</i>	43
2.2.4.	<i>Dochodzenie roszczeń odszkodowawczych; przedawnienie roszczenia o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie (K 32/13)</i>	44
2.2.5.	<i>Określenie wymiaru kary za wykroczenia drogowe (K 30/13)</i>	44
2.2.6.	<i>Wolność słowa; ograniczenia wolności słowa (K 28/13)</i>	44
2.2.7.	<i>Podstawa uchylecia prawomocnego mandatu karnego (K 23/13)</i>	44
2.2.8.	<i>Prawo zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń; obowiązki poinformowania zatrzymanego o takim prawie (K 19/13)</i>	44
2.2.9.	<i>Imprezy masowe; odpowiedzialność karna za niezastosowanie się do polecenia wydanego na podstawie regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej (K 17/13)</i>	45
2.2.10.	<i>Prawo autorskie (K 15/13)</i>	45
2.2.11.	<i>Obligatoryjna zamiana grzywny na zastępczą karę aresztu (K 9/13)</i>	45
2.2.12.	<i>Nielegalny pobór energii elektrycznej; dopuszczalność stosowania wobec osoby fizycznej za ten sam czyn odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności cywilnej o charakterze sankcyjnym - opłata (P 50/13)</i>	45
2.2.13.	<i>Przesłanki zarządzenia przez sąd obligatoryjnie wykonania kary warunkowo zawieszanej (P 43/13)</i>	45
2.2.14.	<i>Odpowiedzialność za przestępstwo skarbowe; odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe (P 40/13)</i>	46
2.2.15.	<i>Przeniesienie sędziego na nowe miejsce służbowe (P 35/13)</i>	46
2.2.16.	<i>Skrócenie vacatio legis (P 29/13)</i>	46
2.2.17.	<i>Dopuszczenie zawieszenia postępowania karnego w celu oczekiwania na prejudycjalność orzeczenia innego sądu (P 20/13)</i>	46
2.2.18.	<i>Wskazanie sprawcy wykroczenia drogowego (P 27/13)</i>	47
2.2.19.	<i>Siedziby i obszary właściwości prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych (U 10/13)</i>	47
2.2.20.	<i>Upoważnienie Ministra Sprawiedliwości do żądania od prezesa sądu apelacyjnego akt spraw sądowych (U 9/13)</i>	48
2.2.21.	<i>Zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich; system izolacji nieletnich (U 7/13)</i>	48
2.2.22.	<i>Wysokość grzywien za wykroczenia (U 4/13)</i>	48
2.2.23.	<i>Uprawnienie inspektorów Inspekcji Transportu Drogowego oraz pracowników Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (U 3/13)</i>	49
2.2.24.	<i>Karalność niepublicznego znieważenia funkcjonariusza publicznego (SK 70/13)</i>	49
2.2.25.	<i>Zasady wyłączenia sędziego (SK 66/13)</i>	49
2.2.26.	<i>Kodeks postępowania karnego; wyłączenie dopuszczalności zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. (SK 65/13)</i>	50
2.2.27.	<i>Obowiązek właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania; wykroczenie drogowe (SK 64/13)</i>	50
2.2.28.	<i>Nowelizacja Kodeksu karnego wykonawczego; surowsza kara zastępcza niż w orzeczeniach zapadłych pod rządami poprzedniej ustawy (SK 62/13)</i>	50
2.2.29.	<i>Przeciwdziałanie narkomanii; przepadek przedmiotu przestępstwa oraz przedmiotów i narzędzi, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia, nawet jeżeli nie były</i>	

	<i>one własnością sprawcy, niezależnie od winy osoby będącej właścicielem przedmiotu objętego przypadkiem (SK 59/13)</i>	51
2.2.30.	<i>Postępowanie karne; zasady przyznawania statusu pokrzywdzonego; składanie fałszywych zeznań (SK 58/13)</i>	51
2.2.31.	<i>Przeciwdziałanie narkomanii; prawo do decydowania o ochronie własnego życia i zdrowia (SK 55/13)</i>	51
2.2.32.	<i>Wolność sumienia i wyznania (SK 54/13)</i>	51
2.2.33.	<i>Występek o charakterze chuligańskim (SK 47/13)</i>	52
2.2.34.	<i>Nieprzyznanie statusu pokrzywdzonego, w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., podmiotowi, którego dotyczy dokument poświadczający nieprawdę, wystawiony przez osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu (SK 27/13)</i>	52
2.2.35.	<i>Postępowanie przygotowawcze; wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia bez konieczności sporządzania uzasadnienia (SK 25/13)</i>	52
2.2.36.	<i>Uprawnienia pokrzywdzonego w procesie karnym; pokrzywdzony - oskarżyciel posiłkowy (SK 22/13)</i>	53
2.2.37.	<i>Postępowanie z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (SK 21/13)</i>	53
2.2.38.	<i>Dozór policyjny (SK 13/13)</i>	54
2.2.39.	<i>Zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (K 34/12)</i>	54
2.2.40.	<i>Prawo przewozowe; penalizacja zachowania podróżnego, który w czasie kontroli biletów nie pozostał w miejscu przeprowadzenia kontroli do czasu przybycia Policji lub innych organów porządkowych (K 16/12)</i>	54
2.2.41.	<i>Kontrola operacyjna (K 15/12 – połączona z K 28/12)</i>	54
2.2.42.	<i>Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12)</i>	57
2.2.43.	<i>Postępowanie karne; pozbawienie strony realnego prawa do obrony i skutecznego środka odwoławczego (SK 54/12)</i>	57
2.2.44.	<i>Karalność bezskutecznego podżegania do pomocnictwa w popełnieniu czynu zabronionego (SK 35/12)</i>	57
2.2.45.	<i>Określenie katalogu zbieranych danych o jednostce za pomocą środków technicznych w działaniach operacyjnych; zasady niszczenia pozyskanych danych (K 23/11 – połączona z K 34/11 i K 21/12)</i>	57
2.2.47.	<i>Prawo do korzystania z pomocy obrońcy na etapie czynności wyjaśniających; postępowanie w sprawach o wykroczenia (art. 4 k.p.s.w.) (K 19/11 – połączona z P 22/11)</i>	58
2.2.48.	<i>Dopuszczalność prowadzenia postępowania o przestępstwo wypełniające także znamiona wykroczenia, po tym, gdy postępowanie o wykroczenie zostało prawomocnie zakończone (P 25/11; połączona z P 34/11)</i>	58
3.	Zmiany w prawie	59
5.	Informacja międzynarodowa	60
5.1.	Rada Europy.....	60
5.1.1.	Orzecnictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	60
6.	Przegląd książek i czasopism	61
6.1.	Przegląd książek	61

6.2. Przegląd czasopism 61

1. Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa

1.1. Uchwały i postanowienia – KZP

1.1.1 Możliwość odmowy zastosowania przepisu, uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, w okresie odroczenia utraty mocy obowiązującej.

przepisy: art. 75 § 1 k.k.

hasła:

Uchwała z dnia 27 marca 2014 r., I KZP 30/13

Teza:

Sąd może nie stosować art. 75 § 1 k.k. w zakresie, w jakim Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 17 lipca 2013 r. (sygn. akt SK 9/10) uznał ten przepis za niekonstytucyjny, jeżeli obligatoryjny tryb zarządzenia wykonania kary wobec skazanego, co do którego w okresie próby orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, prowadziłby do naruszenia Konstytucji RP w większym stopniu niż odstąpienie od tego trybu, z uwagi na szczególne okoliczności sprawy.

1.1.2 Kwalifikacja wypadku komunikacyjnego, w którym osoba niebędąca pokrzywdzonym tym przestępstwem odniosła obrażenia określone w art. 157 § 2 k.k..

przepisy: art. 177 § 1 lub 2 k.k., art. 86 § 1 k.w., art. 10 § 1 k.w.

hasła: Pokrzywdzony; Idealny zbieg przestępstwa i wykroczenia;

Postanowienie z dnia 27 marca 2014 r., I KZP 1/14

Teza:

Przestępstwo określone w art. 177 § 1 lub § 2 k.k., popełnione na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu, w następstwie którego inna osoba – niebędąca pokrzywdzonym tym przestępstwem – odniosła obrażenia powodując naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż siedem dni albo poniosła szkodę w mieniu, zgodnie z art. 10 § 1 k.w., stanowi jednocześnie wykroczenie określone w art. 86 § 1 k.w.

1.1.3 Skutkowość groźby karalnej jako rodzaju groźby bezprawnej.

przepisy: art. 115 § 12 k.k., art. 190 k.k., art. 245 k.k.

hasła: Groźba bezprawna; Groźba karalna; Przestępstwa pko wymiarowi sprawiedliwości;

Postanowienie z dnia 27 marca 2014 r., I KZP 2/14

Teza:

Przepis art. 245 k.k. posługuje się znamieniem groźby bezprawnej w rozumieniu definicji zawartej w art. 115 § 12 k.k., która nie zawiera wyrażonego wprost wymagania, aby każde z wymienionych tam zachowań wywołało w zagrożonym uzasadnioną obawę spełnienia groźby; natomiast ten ostatni skutek, ustawodawca związał – i to pośrednio – z postacią groźby opisaną w art. 190 k.k.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych

└ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └

1.2.1 Obliczanie terminu przedawnienia w prawie karnym

przepisy: art. 101 k.k., art. 102 k.k.

hasła: Przedawnienie

Wyrok z dnia 19 lutego 2014 r., II KK 23/14

Teza:

- 1. Kodeks karny nie zawiera własnej regulacji określającej sposób obliczania terminów przedawnienia, jednak terminy te mają charakter materialny a nie procesowy, dlatego do ich obliczania nie stosuje się zasad określonych w rozdziale 14 k.p.k., w tym w art. 123 § 3 k.p.k., jak też rozwiązań przyjętych w kodeksie cywilnym, albowiem kodeks karny nie zawiera stosownego przepisu odsyłającego. Materialnoprawny charakter terminów przedawnienia nakazuje ich obliczanie w sposób możliwie precyzyjny. Niewątpliwie, ustanie karalności przestępstwa następuje z mocy prawa w rezultacie upływu czasu kalendarzowego odpowiadającego terminowi przedawnienia.**
- 2. Momentem, od którego rozpoczyna się liczenie upływu okresu przedawnienia w sprawach o przestępstwa z oskarżenia prywatnego, jest dzień, oznaczony datą, w której pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy.**

Z uzasadnienia:

„Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich wywiedziona na korzyść skazanego okazała się oczywiście zasadna, dlatego została uwzględniona na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodzić się należy ze skarżącym, że wyrok Sądu odwoławczego w zaskarżonym zakresie został wydany z rażącym naruszeniem prawa, które stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., albowiem w momencie wyrokowania przez Sąd Okręgowy w Ł. w dniu 24 kwietnia 2004 r. wystąpiła okoliczność wyłączająca postępowanie karne wskazana w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., w postaci przedawnienia karalności przestępstwa z art. 157 § 2 k.k.

Czyn z art. 157 § 2 k.k. należy do kategorii przestępstw, ściganych z oskarżenia prywatnego. W związku z tym stosownie do treści 101 § 2 k.k. i art. 102 k.k. karalność takiego

przestępstwa ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia. Jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie przeciwko osobie, karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu. Wskazany wyżej roczny termin przedawnienia przestępstwa prywatnoskargowego przewidziany w art. 101 § 2 k.k. liczony od momentu dowiedzenia się pokrzywdzonego o osobie sprawcy wiąże także oskarżyciela publicznego (zob. wyroki SN z dnia 23 kwietnia 2008 r., V KK 5/08, OSNKW 2008/8/64 z dnia 13 grudnia 2000 r., II KKN 199/98, OSNKW 2001/3-4/19). Zatem, objęcie ściganiem sprawy o przestępstwo prywatnoskargowe przez oskarżyciela publicznego i wystąpienie z aktem oskarżenia nie powoduje zmiany terminu przedawnienia w stosunku do tego, jaki ustawa przewiduje w postępowaniu wszczętym na skutek osobistej skargi pokrzywdzonego. W konsekwencji, jeżeli prokurator zamierza objąć ściganiem czyn z oskarżenia prywatnego w trybie art. 60 § 1 k.k., to przed skierowaniem do sądu aktu oskarżenia powinien upewnić się, kiedy pokrzywdzony powziął wiadomość o osobie sprawcy. Jeżeli nastąpiło to przed upływem roku, to także prokuratora obowiązuje roczny, a nie trzyletni termin przedawnienia przewidziany w art. 101 § 2 k.k.

W realiach przedmiotowej sprawy pokrzywdzony złożył do Policji zawiadomienie o pobicie go przez R. Z. już w dniu zdarzenia będącego przedmiotem rozpoznania w sprawie niniejszej, tj. 23 kwietnia 2007 r. (k. 1-3). Skarga ta spełniała minimalne warunki formalne prywatnego aktu oskarżenia określone w art. 487 i 488 k.p.k. (zob. też wyrok SN z dnia 1 marca 2013 r., III KK 218/12, LEX nr 1293798, T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2008, s. 1029). Jednak w sprawie niniejszej nie toczyło się postępowanie prywatnoskargowe, ponieważ policja prowadziła dochodzenie, którym objęto m. in. przestępstwo z art. 157 § 2 k.k. ścigane z oskarżenia prywatnego. W postępowaniu tym postanowieniem z dnia 18 czerwca 2007 r. przedstawiono ówczesnemu podejrzanemu R. Z. zarzut popełnienia dwóch przestępstw na szkodę J. G. - z art. 157 § 2 k.k. i z art. 190 § 1 k.k., co doprowadziło do przekształcenia dochodzenia z fazy *in rem* w fazę *in personam*. Akt oskarżenia w sprawie o te przestępstwa, sporządzony przez upoważnionego funkcjonariusza Komendy Powiatowej Policji w Ł. i zatwierdzony przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ł., prokurator przesłał do właściwego Sądu w dniu 31 sierpnia 2007 r. (k.67-68). Decydujący dla określenia terminu przedawnienia przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. był procesowy fakt przedstawienia oskarżonemu zarzutów, w relacji do momentu, w którym pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy. Nastąpiło to w okresie nieprzekraczającym roku. Ta sytuacja procesowa doprowadziła *ex lege* do przedłużenia rocznego terminu przedawnienia przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego o dalsze 5 lat (art. 102 k.k.). Dlatego też łączny termin przedawnienia zarzucanego oskarżonemu przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. wynosił 6 lat od momentu, w którym pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy.

Kodeks karny nie zawiera własnej regulacji określającej sposób obliczania terminów przedawnienia, jednak terminy te mają charakter materialny a nie procesowy, dlatego do ich obliczania nie stosuje się zasad określonych w rozdziale 14 k.p.k., w tym w art. 123 § 3 k.p.k., jak też rozwiązań przyjętych w kodeksie cywilnym, albowiem kodeks karny nie zawiera stosownego przepisu odsyłającego. Materialnoprawny charakter terminów przedawnienia nakazuje ich obliczanie w sposób możliwie precyzyjny. Niewątpliwie, ustanie karalności przestępstwa następuje z mocy prawa w rezultacie upływu czasu kalendarzowego odpowiadającego terminowi przedawnienia (zob. postanowienie SN z dnia 18 grudnia 2000 r., III KKN 429/98, OSNKW 2001/3-4/20), Przy czym zgodnie z art. 102 k.k. początek terminu przedawnienia przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego należy liczyć od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy. W sprawie niniejszej nastąpiło to w czasie tożsamym z przebiegiem zdarzenia, ponieważ pokrzywdzony już w momencie zajścia znał oskarżonego z racji wspólnej pracy oraz istniejącej

między nimi zadawnionej sytuacji konfliktowej. Treść zawiadomienia o przestępstwie złożonego przez pokrzywdzonego wskazuje, że do całego zajścia doszło w dniu 23 kwietnia 2007 r., około godz. 13.10 – 13.15 (k.1).

Należy przypomnieć, że zgodnie z poglądem wyrażonym w postanowieniu SN z dnia 18 grudnia 2000 r., III KKN 429/98, (publ. OSNKW 2001/3-4/20), który Sąd Najwyższy tym składzie w całości akceptuje, momentem, od którego rozpoczyna się liczenie upływu okresu przedawnienia w sprawach o przestępstwa z oskarżenia prywatnego, jest dzień, oznaczony datą, w której pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy (*computatio civilis - dies a quo*). Odnosząc te uwagi do sprawy niniejszej, przy uwzględnieniu ustaleń dotyczących chronologii przebiegu inkryminowanego zdarzenia należy przyjąć, że termin przedawnienia przypisanego oskarżonemu przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. upłynął z początkiem dnia 23 kwietnia 2013 r. Taka metoda obliczania terminu przedawnienia nie przekreśla gwarancyjnego charakteru przepisów o przedawnieniu, skoro w sposób jednolity i na poziomie szczegółowości jakiej wymagają przepisy art. 101 i 102 k.k. określa konkretny przedział czasowy od którego należy liczyć termin przedawnienia. Nadto za jej przyjęciem przemawiają względy natury praktycznej wynikające z faktu, że w znacznej części spraw precyzyjne określenie czasu, w którym pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy, czy też ustalenie czasu popełnienia przestępstwa (art. 6 § 1 k.k.) w oparciu o preferowaną w niektórych opracowaniach zasadę *Computatio naturalis (a momento ad momentum)*, tj. od danej chwili do danej chwili (zob. W. Daszkiewicz, *Proces karny. Część ogólna*, Toruń 1985 s. 171, A. Marek *Kodeks karny. Komentarz Lex 2014 teza 5 do art.6 k.k.*, D. Kala (w:) *Zbiór orzeczeń z zakresu prawa karnego materialnego (część ogólna)* wraz z komentarzami pod red. Janusza Raglewskiego – w druku), będzie niemożliwe, wobec trudności dowodowych i spowoduje konieczność przyjęcia hipotetycznych ram czasowych, od których należy liczyć początek terminu przedawnienia z uwzględnieniem zasady *in dubio pro reo*. Warto przypomnieć, że również w postanowieniu z dnia 27 września 2011 r., sygn. akt III KK 89/11, Sąd Najwyższy dopuszczał określenie czasu popełnienia przestępstwa w ramach dziennej cezury czasowej (publ. OSNKW 2012/2/120).

Na marginesie należy zauważyć, że stosowanie tej drugiej metody w sprawie niniejszej również doprowadziłoby do przyjęcia, iż przypisane oskarżonemu przestępstwo z art. 157 § 2 k.k. uległo przedawnieniu przed datą orzeczenia wydanego w tej sprawie przez Sąd odwoławczy. Czynienie szerszych rozważań w tym zakresie wydaje się zbędne z uwagi na oznaczone w kasacji granice zaskarżenia i podniesione zarzuty (art. 536 k.p.k.).

Reasumując trzeba stwierdzić, że w momencie orzekania przez Sąd odwoławczy, tj. w dniu 24 kwietnia 2013 r., przestępstwo z art. 157 § 2 k.k. było już przedawnione, co Sąd ten powinien był uwzględnić, ponieważ przedawnienie karalności stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., która podlega uwzględnieniu niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów. Dlatego też, w opisanym układzie procesowym, Sąd Okręgowy w Ł. obowiązany był uchylić zaskarżony wyrok w odniesieniu do przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. i w tym zakresie umorzyć postępowanie karne, stosownie do treści art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.2. Sposób reprezentacji pokrzywdzonego niebędącego osobą fizyczną.

przepisy: art. 49 k.p.k., art. 51 k.p.k.

hasła: Pokrzywdzony

Wyrok z dnia 29 stycznia 2014 r., II KK 200/13

Teza:

W sytuacji, gdy ściganie przestępstwa popełnionego na szkodę osoby prawnej, w tym spółki akcyjnej, uzależnione jest od złożenia wniosku o ściganie, uprawnionym do złożenia takiego wniosku jest ujawniony pokrzywdzony działający poprzez swoje organy statutowe. W przypadku łącznej reprezentacji, złożenie wniosku tylko przez jedną z uprawnionych osób, powoduje jego bezskuteczność prawną. Brak ten może być jednak konwalidowany w toku dalszego postępowania, aż do chwili prawomocności orzeczenia.

Z uzasadnienia:

„Należało przyznać rację obrońcom skazanego, że w niniejszym postępowaniu wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Ponieważ Sąd Najwyższy z urzędu uwzględnił zaistniałe uchybienie, a z tego powodu zaszła konieczność uchylecia wyroku Sądu odwoławczego, nie było potrzeby analizowania zarzutów kasacji obrońcy skazanego, gdyż byłoby to zdecydowanie przedwczesne. Skazanemu W. przypisano przestępstwo z art. 305 § 1 k.k. i art. 229 § 3 i 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Nie ulega wątpliwości, że czyn z art. 229 § 3 i § 4 k.k. jest przestępstwem ściganym z urzędu i do zainicjowania postępowania karnego w tym zakresie nie jest wymagany wniosek osoby uprawnionej o ściganie. Natomiast trafnie wskazuje obrońca skazanego, iż czyn z art. 305 § 1 k.k., o ile pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ścigany może być tylko na wniosek pokrzywdzonego (art. 305 § 3 k.k.).

W przedmiotowej sprawie pokrzywdzonym jest Ł. S. A. z siedzibą w Ł., w której akcjonariuszami są organy samorządu terytorialnego, osoby prawne i osoby fizyczne (k. 17, tom I A/1). Żaden z Sądów rozpoznających niniejszą sprawę nie dokonał tego rodzaju ustaleń, by spółka ta była spółką Skarbu Państwa. Przeciwnie, nie ulega wątpliwości, iż zarówno prokurator, jak i Sądy obydwu instancji, nie miały wątpliwości co do tego, że w części dotyczącej zarzucanego oskarżonemu W. przestępstwa z art. 305 § 1 k.k. wymagany jest wniosek o ściganie. Świadczy o tym chociażby fakt, że w toku postępowania przygotowawczego prokurator odebrał taki wniosek od prezesa zarządu w/w spółki, Błażeja M., dodatkowo pouczając go o treści art. 12 k.p.k. (k. 57, tom I A/1).

Rzecz jednak w tym, że wniosek ten nie został złożony w sposób prawidłowy. Zgodnie z art. 51 § 1 k.p.k. za pokrzywdzonego, który nie jest osobą fizyczną, czynności procesowych dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu. Powinien to więc być statutowy lub ustawowy organ osoby prawnej.

Na podstawie § 31 pkt 1 statutu Ł. S. A., do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu lub jednego członka zarządu łącznie z prokurentem (k. 26, tom I A/1). Taki sposób reprezentacji łącznej pokrzywdzonej spółki odnotowany został również w Krajowym Rejestrze Sądowym (k. 4, tom III C/1). W toku całego postępowania karnego nie uzupełniono tego braku poprzez odebranie wniosku o ściganie od drugiej osoby uprawnionej do reprezentowania pokrzywdzonej strony, mimo, że nie było ku temu przeszkód prawnych. Należy podkreślić, iż w przypadku osób uprawnionych do reprezentacji łącznej przyjmuje się, że ich oświadczenia mogą być składane w różnym czasie, a nawet w taki sposób, że jedna z uprawnionych osób złoży oświadczenie woli, a druga osoba fakt ten potwierdzi. Dopiero złożenie zgodnych oświadczeń woli przez wszystkie uprawnione do łącznej reprezentacji osoby pozwala na przypisanie oświadczenia spółce, a do tego czasu oświadczenia woli poszczególnych reprezentantów spółki są pozbawione doniosłości prawnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 32/09, Lex Nr 528170; z dnia 4 listopada 1975 r., II CR 555/75, Lex Nr 1982; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28

tego samego województwa, co badana osoba, a zatem podlegający również temu samemu wojewódzkiemu konsultantowi w dziedzinie psychiatrii. Pomiędzy biegłymi, a konsultantem nie powstaje automatycznie tego rodzaju stosunek zależności służbowej, by dawał podstawy do kwestionowania ich samodzielności i przyjmowania, że nie są w stanie w sposób niezależny i bezstronny sformułować opinii psychiatrycznej.

2. Za „inny stosunek” mogący wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do samodzielności biegłego należy rozumieć taką sytuację, w której pomiędzy biegłymi powstają więzy mogące osłabiać jego zdolność do samodzielnego i niezależnego analizowania okoliczności istotnych dla treści opinii.

Z uzasadnienia:

„Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanej, który na podstawie art. 519 k.p.k. i art. 523 § 1 k.p.k. zarzucił wyrokowi rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie:

1/ art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k. i art. 458 k.p.k. poprzez nie wskazanie konkretnych dowodów, na jakich oparty jest wyrok w części opisującej dokonanie przez skazaną przypisanych jej czynów oraz poprzez zmianę istotnych ustaleń faktycznych niedopuszczalną w świetle art. 452 k.p.k.

2/ art. 440 k.p.k., albowiem zaskarżony wyrok jest rażąco niesprawiedliwy i zapadł w wyniku oczywistego naruszenia podstawowych zasad procesu karnego, takich jak zasada bezstronności z art. 4 k.p.k., in dubio pro reo z art. 5 § 2 k.p.k. oraz swobodnej oceny dowodów z art. 7 k.p.k.

3/ art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonej.

4/ art. 167 k.p.k. w zw. z art. 169 § 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 201 k.p.k. i art. 170 § 1 k.p.k. (a contrario) poprzez oddalenie niemal wszystkich wniosków dowodowych obrony, a to:

a) o dopuszczenie opinii biegłych psychiatrów spoza województwa m., którzy nie będą podlegali temu samemu konsultantowi wojewódzkiemu ds. psychiatrii, na okoliczność stanu zdrowia psychicznego skazanej w chwili popełnienia przypisanych jej przestępstw;

b) o dopuszczenie ustnej opinii Agnieszki J., specjalisty psychiatrii na okoliczność stanu zdrowia psychicznego skazanej w chwili popełnienia zarzucanych jej przestępstw;

c) o dopuszczenie opinii Elżbiety M. będącej lekarzem prowadzącym Jolantę S., mającą wiedzę specjalistyczną dotyczącą choroby, na którą cierpi skazana;

5/ w konkluzji autorka kasacji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania – wydaje się, przy uwzględnieniu całości treści kasacji, iż do Sądu I instancji, gdyż okoliczności tej nie sprecyzowano.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w W. wniósł o uwzględnienie kasacji, uchylenie wyroku Sądu odwoławczego i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W uzasadnieniu tego stanowiska podniesiono, iż większość zarzutów kasacji jest bezzasadna i z tego powodu skarga podlegałaby oddaleniu. Niemniej jednak Sąd Okręgowy w uzasadnieniu własnego wyroku, odnosząc się do opinii biegłych psychiatrów wyciągnął z ich analizy błędny wniosek, który jest odmienny od rzeczywistej treści tych opinii. W

przekonaniu prokuratora może to dowodzić nierzetelnej kontroli odwoławczej, co powinno skutkować uchyleniem wyroku Sądu II instancji.

Obecny na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej poparł stanowisko zawarte w pisemnej odpowiedzi na kasację i wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając kasację Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

(...)

1/ Całkowicie niezrozumiałe są stanowiska zawarte zarówno w kasacji, jak i w pisemnej odpowiedzi prokuratora, jakoby uzasadniony był zarzut obrazy art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. polegający na niewskazaniu dowodów, na jakich „oparty został wyrok oraz zmiana istotnych ustaleń faktycznych”. Zwykła lektura uzasadnień wyroków sądów obydwu instancji przybliży jednoznacznie te dowody, zaś Sąd odwoławczy nie dokonał żadnej zmiany ustaleń faktycznych, skoro w pełni zaakceptował stanowisko Sądu I instancji.

2/ Chybiony jest zarzut naruszenia przez Sądy obydwu instancji przepisów art. 167 k.p.k. w zw. z art. 169 § 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. i art. 170 § 1 k.p.k., a to w kontekście dowodu z opinii biegłych psychiatrów.

Tytułem ogólniejszych uwag należy podnieść, iż w doktrynie i orzecznictwie sądowym od dawna ugruntowany jest pogląd, że w razie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, kwestia sięgania po dalsze opinie albo wzywania biegłych do sądu jest uregulowana treścią art. 201 k.p.k. Jeżeli bowiem sąd ma do czynienia z dwiema lub większą liczbą opinii sprzecznych ze sobą – chodzi o tzw. sprzeczność zewnętrzną – w pierwszej kolejności zobligowany jest do wykorzystania reguł postępowania określonych w art. 201 k.p.k. A przepis ten stanowi, że w sytuacji, gdy opinia jest niepełna lub niejasna albo zachodzi sprzeczność w samej opinii lub między różnymi opiniami, sąd wzywa ponownie tych samych biegłych lub może powołać innych. Gdy jednak po uzupełnieniu opinii sąd stwierdzi, że opinie są pełne, jasne i wewnątrznie niesprzeczne, ale mimo to nadal pozostają zewnętrźnie sprzeczne, to wówczas uznając, iż zostały wyczerpane możliwości jakie stwarza przepis art. 201 k.p.k., winien sąd sięgnąć do rozwiązania z art. 7 k.p.k. Sąd w ramach swobodnej oceny dowodów spośród kilku opinii może przyjąć tę, która w jego ocenie jest najbardziej przekonująca. W żadnym wypadku natomiast nie należy mnożyć kolejnych opinii, bo skoro dowód z opinii przekonujący jest dla sądu, a sąd obiektywnie i trafnie to uzasadnił, to fakt, że opinia nie jest przekonująca dla stron, nie może stwarzać podstawy do zasięgania opinii nowych biegłych. Również wystąpienie dwóch sprzecznych opinii, nawet pochodzących od tego samego biegłego, nie zawsze powoduje konieczność powołania kolejnego biegłego w sprawie. Opinie biegłych, jak każdy dowód, podlegają ocenie sądu i dopiero, gdy sąd bez potrzeby sięgania do wiadomości specjalnych nie potrafi rozstrzygnąć, której opinii dać wiarę, konieczne jest powołanie kolejnego biegłego. Nie należy też dopuszczać dowodu z kolejnych opinii tylko dlatego, iż strona jest niezadowolona z opinii dotychczasowego biegłego i żąda raz po raz kolejnych biegłych w nadziei, że wreszcie uzyska ekspertyzę, która będzie po jej myśli i ją usatysfakcjonuje. Procedura karna nie uprawnia stron procesowych do jednostronnego i arbitralnego zdyskwalifikowania opinii biegłego bez wykazania, że jest ona niepełna, niejasna lub została sporządzona nierzetelnie. Warto też przypomnieć, że opinia innych biegłych powołanych na podstawie art. 201 k.p.k. nie może być próbą wartościowania opinii poprzednio złożonych w sprawie, a do tego w istocie rzeczy sprowadzałoby się ewentualne dopuszczenie kolejnej opinii w niniejszej sprawie na żądanie stron. (por. T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Warszawa 2008, s. 464 – 467; Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, pod. red. Z. Gostyńskiego, Warszawa 1998, s. 538 – 544; Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, pod. red. P. Hofmańskiego, Warszawa 2004, s. 862 – 866; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2008 r., II

KK 250/07, Lex Nr 354287; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 kwietnia 2006 r., III KK 294/05, Lex Nr 182990; z dnia 10 lutego 2004 r., III KK 282/03, Lex Nr 84462; wyroki Sądu Apelacyjnego w Krakowie: z dnia 14 maja 2013 r., II AKa 36/13, KZS 2013/Nr 7-8, poz. 50; z dnia 26 czerwca 2013 r., II AKa 103/13, KZS 2013/Nr 7-8, poz. 51; z dnia 22 marca 2012 r., II AKa 270/11, KZS 2012/Nr 5, poz. 51; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 września 2004 r., II AKa 145/04, KZS 2006/Nr 5, poz. 56; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 maja 2010 r., II AKz 199/10, KZS 2012/Nr 1, poz. 61).

3/ Nieporozumieniem jest żądanie powołania biegłych spoza województwa m. z tego powodu, aby biegli nie podlegali temu samemu konsultantowi wojewódzkiemu w dziedzinie psychiatrii. Tego rodzaju przesłanka powoływania biegłych psychiatrów nie jest znana obowiązującej procedurze karnej. Przepis art. 196 k.p.k. określa podstawy wyłączenia biegłego oraz konsekwencje ujawnienia się okoliczności stanowiących takie podstawy, a także konsekwencje ujawnienia przesłanek osłabiających zaufanie do wiedzy lub bezstronności biegłego. Z kolei art. 202 § 4 k.p.k. określa zakaz pełnienia funkcji biegłych psychiatrów przez osoby pozostające w stosunku małżeńskim lub w innym stosunku, który mógłby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do ich samodzielności.

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w przedmiotowej sprawie stwierdza, iż za powód osłabiający zaufanie do biegłego psychiatry nie może być uznany fakt, że w sprawie opiniują biegli pochodzący z tego samego województwa, co badana osoba, a zatem podlegający również temu samemu wojewódzkiemu konsultantowi w dziedzinie psychiatrii. Pomiędzy biegłymi, a konsultantem nie powstaje automatycznie tego rodzaju stosunek zależności służbowej, by dawał podstawy do kwestionowania ich samodzielności i przyjmowania, że nie są w stanie w sposób niezależny i bezstronny sformułować opinii psychiatrycznej. Inna interpretacja omawianej okoliczności byłaby niedopuszczalną, rozszerzającą wykładnią art. 196 § 3 k.p.k. w zw. z art. 202 § 4 k.p.k., prowadzącą w konsekwencji do paraliżu postępowania.

Jak przyjmuje się powszechnie, za „inny stosunek” mogący wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do samodzielności biegłego należy rozumieć taką sytuację, w której pomiędzy biegłymi powstają więzy mogące osłabiać jego zdolność do samodzielnego i niezależnego analizowania okoliczności istotnych dla treści opinii. Celem tej regulacji prawnej jest uniknięcie sytuacji, w których jeden biegły pozostawałby pod przemożnym wpływem drugiego, co w gruncie rzeczy przekreślałoby jego zdolność do prezentowania w pełni suwerennego stanowiska. Taką sytuację mogłaby rodzić zależność służbowa połączona z inną okolicznością, która w istotnym stopniu wzmacniałaby znaczenie tej pierwszej. A zatem sam fakt zależności służbowej między biegłymi, o ile nie jest spotęgowany innym czynnikiem, co do zasady nie może być postrzegany jako względna przyczyna wyłączenia biegłego, o której mowa w art. 202 § 4 k.p.k. (por. Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, pod red. P. Hofmańskiego, wyd. 4, s. 1159; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., V KK 140/07, Lex Nr 462365). Tym bardziej o takiej zależności służbowej nie można mówić tylko z tego powodu, że opiniujący w sprawie biegli psychiatrzy podlegają wojewódzkiemu konsultantowi w dziedzinie psychiatrii.

W przedmiotowym postępowaniu nie zachodziły żadne przyczyny mogące być podstawą wyłączenia któregośkolwiek z biegłych psychiatrów wchodzących w skład trzech zespołów opiniujących odnośnie do stanu zdrowia psychicznego skazanej S. Jednocześnie w kasacji nie wykazano w żaden sposób, aby opiniujący dotychczas biegli nie spełniali kryteriów bezstronności i samodzielności lub zachodziły inne powody osłabiające zaufanie do biegłego. Na marginesie godzi się zwrócić uwagę, że do identycznego zarzutu podniesionego w tym zakresie w apelacji obrońcy, Sąd odwoławczy ustosunkował się na stronie 14 uzasadnienia swojego wyroku.

4/ Nie naruszył Sąd I instancji żadnego ze wskazanych w skardze przepisów postępowania z tego powodu, iż oddalił wnioski o przesłuchanie w charakterze świadka Agnieszki J. – lekarza psychiatrii, która wcześniej badała skazaną oraz wydała opinię psychiatryczną dla Sądu M. Podobnie Sąd ten nie naruszył żadnych przepisów oddalając wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii psychiatrycznej Elżbiety M., lekarza psychiatrii „prowadzącego” skazaną.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż do podniesionych w tym zakresie zarzutów apelacji Sąd odwoławczy odniósł się wyczerpująco na stronach 15 – 16 uzasadnienia, a stanowisko tam wyrażone należy w pełni zaakceptować. Natomiast krytycznie należy ustosunkować się zarówno do argumentów kasacji w tej części, jak i stanowiska prokuratora zawartego w pisemnej odpowiedzi. Wydaje się, że obydwa stanowiska wynikały z błędnego pojmowania istoty opiniowania psychiatrycznego w postępowaniu karnym i roli biegłych w tym zakresie oraz zadań sądu i sposobu oceny złożonych przez biegłych opinii. Zarówno autorka kasacji, jak i prokurator w odpowiedzi na kasację, w sposób nieuprawniony nadali lekarzom psychiatrom Agnieszce J. i Elżbiecie M., status biegłych, zaś ich stanowiskom odnośnie stanu zdrowia skazanej S., w istocie rzeczy przymiot opinii procesowych. W konsekwencji tego, mylnie podnosi się w obydwu pismach procesowych, że obowiązkiem Sądu I instancji było przeprowadzenie tychże dowodów. Wypada przypomnieć, że to organ procesowy - prokurator w postępowaniu przygotowawczym, zaś sąd w postępowaniu sądowym - powołuje biegłych, a nie strony, nawet jeśli nie są usatysfakcjonowane wnioskami tychże biegłych. Fakt, że A. J. opiniowała jednoosobowo w innej sprawie dotyczącej skazanej na potrzeby Sądu M., nie czynił jej automatycznie biegłą w niniejszym postępowaniu. Podobnie w przypadku E. M. ani fakt, że była lekarzem leczącym skazaną i zdiagnozowała u niej chorobę psychiczną, ani ta okoliczność, że opiniowała odnośnie jej stanu zdrowia psychicznego wiele lat wcześniej w innych postępowaniach, nie obligował Sądu do powołania jej w skład zespołu biegłych psychiatrów opiniujących na potrzeby niniejszego postępowania, ani tym bardziej nie mógł a priori decydować o przyjęciu jej zeznań za podstawę ustaleń co do stanu zdrowia psychicznego skazanej.

5/ Nie ma też racji prokurator sugerując w pisemnej odpowiedzi, że skoro pomiędzy opiniami trzech zespołów biegłych powołanych przez sąd, a stanowiskiem dwójki w/w lekarzy zachodziła rozbieżność, to wystąpiła sprzeczność w znaczeniu art. 201 k.p.k., która obligowała sąd do przeprowadzenia dalszych dowodów w omawianym zakresie, zwłaszcza z opinii, czy też zeznań Janowskiej oraz ponownych zeznań M. Należy podkreślić, że postępowanie karne nie jest – wbrew stanowisku prokuratora – „miejscem na prezentowanie przez lekarzy własnego poglądu pod rozwagę sądu” (str. 5 pisemnej odpowiedzi). Jak już wcześniej wskazano, według art. 201 k.p.k. można powołać innych biegłych, jeśli opinia jest niepełna, niejasna lub gdy zachodzi sprzeczność w samej opinii, czy też między różnymi opiniami w tej samej sprawie. Jeśli natomiast żadna z okoliczności wskazanych w art. 201 k.p.k. nie zachodzi, organ procesowy oddala wnioski dowodowe niezależnie od tego, czy w sprawie zachodzą przesłanki wymienione w art. 170 § 1 k.p.k., a więc będące podstawą do oddalenia wniosków dowodowych w ogóle. W orzecznictwie sądowym przyjmuje się wręcz, że w sytuacji, w której nie zachodzą określone w art. 201 k.p.k. przesłanki do kwestionowania opinii biegłego, wnioski o powołanie kolejnych biegłych należy uznać za zmierzający w sposób oczywisty do przedłużenia postępowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 października 2012 r., II AKA 220/12, OSNPG 2013/Nr 3, poz. 33). Tymczasem żadna z sytuacji wymienionych w art. 201 k.p.k. nie zachodziła w przedmiotowej sprawie w zakresie dotyczącym opinii trzech zespołów biegłych psychiatrów, których wywody w całości podzielił Sąd I instancji.

Jak trafnie podkreślił Sąd I instancji, wszystkie trzy zespoły doszły do stanowczych i całkowicie zbieżnych ze sobą wniosków odnośnie stanu zdrowia psychicznego Jolanty S.

*tempore criminis. Wszyscy biegli jednoznacznie wykluczyli u skazanej chorobę psychiczną w postaci zaburzeń afektywnych dwubiegunowych i podali przyczyny takiej diagnozy. Stwierdzili m.in., że w czasie popełniania zarzucanych jej czynów skazana co prawda miała ograniczoną w stopniu nieznacznym zdolność rozpoznania ich znaczenia oraz pokierowania swoim postępowaniem, ale nie wyczerpywało to kryteriów z art. 31 § 1 k.k. lub art. 31 § 2 k.k. Odmienność wywodów tych biegłych w stosunku do stanowisk A. J. i E. M., podobnie jak i ewentualna ich rozbieżność z opiniami wydanymi w innych sprawach dotyczących skazanej, nie stanowi przesłanki z art. 201 k.p.k. zobowiązującej sąd do powołania nowych biegłych. Tym samym Sąd nie miał obowiązku konfrontować stanowisk biegłych z powyższych trzech zespołów z wywodami M. oraz J. W tym kontekście całkowicie nieuprawnione jest powoływanie się na zasadę *in dubio pro reo* z art. 5 § 2 k.p.k. z tej przyczyny, iż pomiędzy zgodnymi opiniami 3 zespołów biegłych, a stanowiskami innych lekarzy psychiatrów, leczącymi skazaną czy też opiniującymi w jej odrębnych sprawach, zachodzi sprzeczność.*

Należy zwrócić uwagę, iż Sąd Rejonowy poddał bardzo wnikliwej i rzetelnej ocenie wszystkie opinie psychiatryczne dotyczące skazanej S., w tym również w kontekście zeznań M. Argumenty tego Sądu przedstawione na stronach 21 – 27 uzasadnienia należy w pełni zaakceptować, jako logiczne i odpowiadające zasadzie z art. 7 k.p.k. To stanowisko zostało poddane kontroli Sądu odwoławczego, który podzielił je w całości (str. 14 – 16 i 18 – 19 uzasadnienia).

6/ Za dowolne należy uznać wszystkie zarzuty podniesione w uzasadnieniu kasacji, dotyczące rzetelności przeprowadzonych przez biegłych badań psychiatrycznych skazanej S., podobnie jak i nieuprawnione są wywody dotyczące metodyki tych badań. Stanowisko obrońcy należy uznać za polemikę nie popartą żadnymi merytorycznymi argumentami. W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że o wartości dowodowej opinii psychiatrycznej (a także każdej innej) decyduje to, czy jest ona jasna, pełna i pozbawiona sprzeczności, a nie długość czasu przeznaczanego na badania oskarżonego. Nie ulega wątpliwości, że musi to być czas niezbędny dla sporządzenia rzetelnej i odpowiadającej na wszystkie pytania organu procesowego opinii. Trzeba też podkreślić, że o wyborze metod badawczych decydują autonomicznie biegli, a nie strony procesowe. W szczególności, nie można żądać od biegłych, by w każdym bez wyjątku przypadku przeprowadzali wszelkie możliwe i znane psychiatrii badania dodatkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1987 r., IV KR 502/86, Lex Nr 21002; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 czerwca 2012 r., II AKz 386/12, KZS 2012/Nr 10, poz. 71). W przedmiotowej sprawie biegli dysponowali pełną wiedzą o stanie zdrowia skazanej, zapoznając się na poszczególnych etapach postępowania z kolejnymi dokumentami medycznymi. Nieporozumieniem jest podniesienie w kasacji zarzutu, iż biegli „nie przeprowadzili badań o znaczeniu podstawowym dla określenia poczytalności skazanej w chwili czynu” (str. 6 kasacji). Niezależnie od faktu, iż nie sprecyzowano bliżej, o jakie badania chodzi, trzeba podkreślić, że analiza złożonych w sprawie opinii psychiatrycznych dowodzi przeciwnych wniosków. Myli się też autorka kasacji wywodząc, że istotą opinii psychiatrycznej winna być odpowiedź na pytanie – „jak zachowała się skazana, u której stwierdzono wcześniej chorobę afektywną dwubiegunową”. Rzecz bowiem w tym, że ani biegli powołani w postępowaniu przygotowawczym, ani biegli powołani przez sąd, nie stwierdzili u skazanej takiej choroby. To przepis art. 202 § 5 k.p.k. (łącznie z art. 200 § 2 k.p.k.), a nie wola stron, określa precyzyjnie wymogi treści opinii psychiatrycznej, zaś opinie wydane w przedmiotowej sprawie w pełni im odpowiadają. Opinia psychiatryczna winna zatem wypowiadać się zarówno co do poczytalności oskarżonego w chwili czynu, jak i jego aktualnego stanu psychicznego, w tym zdolności do udziału w postępowaniu. W razie takiej potrzeby winna też zawierać wypowiedź co do potrzeby zastosowania wobec oskarżonego środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia go w odpowiednim zakładzie za-

mkniętym, o którym mowa w art. 93 k.k. Wszelkie natomiast hipotetyczne wywody są zbędnymi.

7/ Za błędny należy uznać pogląd autorki kasacji (str. 4), jak i prokuratora (str. 5 pisemnej odpowiedzi), iż Sąd I instancji oraz Sąd odwoławczy winny podjąć próbę szerszej analizy „choroby, na którą cierpi skazana”, zwłaszcza z uwagi na trudności diagnostyczne w zakresie choroby afektywnej dwubiegunowej. Jest wręcz odwrotnie - sądy obydwu instancji nie miały potrzeby prowadzenia w uzasadnieniu swoich wyroków szerszych rozważań na temat rodzaju choroby afektywnej dwubiegunowej, skoro biegli ją wykluczyli. Uzasadnienie wyroku nie jest miejscem na prowadzenie polemicznych i teoretycznych rozważań.

8/ Krytycznie należy odnieść się do stanowiska prokuratora (str. 5 – 6 pisemnej odpowiedzi na kasację), podważającego fachowość biegłych psychiatrów – Iwony S. i Joanny J. Prokurator nie przedstawił w tym zakresie żadnych rzeczowych argumentów, poprzestając na gołostownych wypowiedziach, co nie powinno mieć miejsca w piśmie procesowym fachowego podmiotu. Zgodnie z art. 202 § 1 k.p.k. w celu wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, organ procesowy powołuje dwóch biegłych lekarzy psychiatrów. Obydwie biegłe, S. oraz J. są przecież lekarzami psychiatrami. Fakt, że Iwona S. nie widnieje na liście biegłych prezesa Sądu Okręgowego jest całkowicie bez znaczenia, zaś sugerowanie negatywnej wymowy tej okoliczności jest całkowicie nieuprawnione. Godzi się przypomnieć, iż niezależnie od biegłych znajdujących się na takiej liście, organ procesowy może powołać odpowiednią osobę na biegłego także ad hoc. Nie sposób wywodzić przekonująco, iż biegłej S. może brakować doświadczenia w zakresie opiniowania o stanie zdrowia psychicznego osób podejrzanych, czy oskarżonych o popełnienie przestępstw, skoro od 13 lat jest lekarzem psychiatrą (k. 991, tom VI). obrońca, a także prokurator, sugerując brak fachowości biegłej S. mimo jej wieloletniego doświadczenia zawodowego, pominęli inną przesłankę w przypadku psychiatry Elżbiety M.. Jak wynika z analizy dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy, M. jest lekarzem psychiatrą dzieci i młodzieży (k. 1747 – 1748). Ta okoliczność również może rodzić wątpliwość co do fachowości opiniowania w przypadku osoby dorosłej. Bez wątplenia nieco inne są kryteria leczenia i diagnozowania osób dorosłych, zaś inne dzieci oraz młodzieży, inne też zasady opiniowania psychiatrycznego.

Nie może być także argumentem przemawiającym przeciwko biegłej J. fakt, iż „zdarzało się, że inni biegli orzekali w tych samych co ona sprawach odmiennie”. Nie te przesłanki bowiem decydują o rzetelności i fachowości opinii biegłego, zaś odmiennosc poglądów różnych biegłych jest rzeczą naturalną. Ani obrońca skazanej w kasacji (str. 8), ani prokurator w odpowiedzi na kasację (str. 5), nie dostrzegli braku konsekwencji w swoich stanowiskach co do fachowości poszczególnych biegłych. Jednym z argumentów mających przemawiać – ich zdaniem – za trafnością rozpoznania przez lekarza psychiatrę Agnieszkę J. u skazanej choroby psychicznej ma być fakt, że Janowska wcześniej wykluczyła tę chorobę u skazanej, później jednak zmieniła stanowisko w tym zakresie. Tymczasem zajęcie odmiennego stanowiska przez biegłych opiniujących co do skazanej S. w przedmiotowej sprawie miałyby już świadczyć o braku fachowości po ich stronie, zwłaszcza, gdy wcześniej, w innych postępowaniach wobec niej prowadzonych, weryfikowali te opinie.

9/ W postępowaniu przygotowawczym zostały powołane na biegłych psychiatrów Krystyna A. i Teresa W. (opinia pisemna k. 239 – 240, tom II). Jest faktem, iż w postępowaniu sądowym nie zostały przesłuchane wspólnie na rozprawie. Dla porządku trzeba jednak odnotować, że Sąd prawidłowo odebrał uzupełniające opinie od biegłych z dwóch pozostałych zespołów (k. 526 – 528, tom III, 989 – 991, tom VI). Wypada też podkreślić, iż na rozprawie sądowej żadna ze stron nie wносиła o wspólne wezwanie celem złożenia uzupełniającej opinii biegłych Krystyny A. i Teresy W.

Natomiast na rozprawę w dniu 18 maja 2011 r. Sąd wezwał jedynie Teresę W. i przesłuchał ją w charakterze biegłego. Należy jednak mieć na uwadze uwarunkowania, w jakich to nastąpiło. Biegła została wezwana na wniosek oskarżonego, celem przesłuchania „na okoliczność stanu zdrowia psychicznego oskarżonej, a w szczególności odnośnie rozbieżności w sprawach III K (...) i III K (...)” (k. 1215 – 1216, tom VII). A zatem biegła w głównej mierze wypowiadała się na temat opiniowania oskarżonej w innym postępowaniu karnym toczącym się wiele lat wcześniej i nie pozostającym w żadnym związku z obecnym postępowaniem. Nota bene należy zwrócić uwagę, że również nie rozpoznano wówczas choroby psychicznej u oskarżonej. Jak biegła wyjaśniła, wstępne rozpoznanie encefalopatii zostało następnie zweryfikowane po przeprowadzeniu obserwacji psychiatrycznej. Zwróciła uwagę, że o ile encefalopatia stanowi zaburzenia psychiczne, to jednak nie można uznać ich za chorobę psychiczną.

Należy podkreślić, że w kasacji nie podniesiono w ogóle zarzutu w zakresie ewentualnego naruszenia prawa wobec przesłuchania na rozprawie tylko jednego biegłego, z pominięciem biegłej Krystyny A. Natomiast wobec takiego zarzutu apelacji (jakkolwiek ujętego bardzo enigmatycznie), ustosunkował się Sąd odwoławczy na stronach 14 – 15 uzasadnienia swojego wyroku. Należy zaakceptować wyrażone tam stanowisko, że tego rodzaju postąpienie Sądu I instancji nie stanowiło uchybienia procesowego, zważywszy na kontekst i zakres przesłuchania biegłej. Pomimo braku stosownego zarzutu, Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę uznał za konieczne odnieść się do omawianej sytuacji, a to chociażby z tego względu, iż wystąpienie uchybienia sygnalizował prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację (str. 6). Należy dodatkowo stwierdzić, że nawet ewentualne przyjęcie, iż w realiach procesowych niniejszej sprawy tego rodzaju postąpienie Sądu Rejonowego stanowiło jednak uchybienie, może ono być rozpatrywane co najwyżej w kategoriach względnych przyczyn odwoławczych, które nie miało żadnego wpływu na treść zaskarżonego kasacją wyroku.

10/ Jest faktem natomiast, iż Sąd odwoławczy użył błędnego określenia, jakoby biegli powołani w sprawie wskazali, że Jolanta S. „cierpi na zaburzenia osobowości, obecnie określane jako choroba afektywna – dwubiegunowa” (str. 19 uzasadnienia). Nieuprawniony jest jednak wniosek zawarty w pisemnej odpowiedzi prokuratora na kasację, że fakt ten dowodzi wadliwej kontroli instancyjnej przez ten sąd, zainicjowanej apelacją obrońcy oskarżonej, a w konsekwencji uprawniało to do przyjęcia, iż Sąd odwoławczy dopuścił się rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. (str. 4 – 5 i 7 odpowiedzi). Podobnie za dowolną należy uznać sugestię kasacji, iż cytowane sformułowanie Sądu odwoławczego świadczy o dokonaniu przez ten Sąd zmiany istotnych ustaleń faktycznych wbrew regulacji z art. 452 k.p.k. Trzeba wyraźnie stwierdzić, że powyższej wypowiedzi Sądu II instancji nie można wrywać z kontekstu całości uzasadnienia wyroku z dnia 4 grudnia 2012 r., w sprawie (...). Tymczasem analiza pełnej treści uzasadnienia wyroku tego sądu dowodzi wprost, że uchybienie to miało charakter pozorny, a nie rzeczywisty i należy rozpatrywać go tylko i wyłącznie w kategorii oczywistych omyłek, niefortunnego skrótu myślowego, które jednak w żadnym stopniu nie miało i nie mogło mieć wpływu na treść zaskarżonego wyroku. Świadczą o tym następujące czynniki:

- po pierwsze, sąd odniósł się w wystarczającym stopniu do wszystkich zarzutów apelacji, zwłaszcza w kontekście wywodów trzech zespołów biegłych psychiatrów;
- po drugie, Sąd Okręgowy wprost odwołał się w tym zakresie do wszystkich 3 opinii, a zatem wywodzenie, że ocenił je odmiennie od Sądu Rejonowego jest nieuprawnione i dowolne;
- po trzecie, podkreślił Sąd, że poczytalność skazanej w chwili popełnienia przestępstwa nie była zniesiona ani w znacznym stopniu ograniczona, podkreślając zborne zachowanie skazanej w chwili zdarzeń objętych aktem oskarżenia;

- po czwarte, podkreślił wreszcie Sąd II instancji, że wobec obszerności wszystkich opinii psychiatrycznych, nie ma potrzeby ich przytaczać, a następnie odesłał do ich treści.”

┘ ┘

1.2.4. Sposób określania właściwości rzeczowej sądu a dalszy zakaz reformationis in peius.

przepisy: art. 25 § 1 k.p.k., art. 443 k.p.k.

hasła: Właściwość rzeczowa sądu; Dalszy zakaz reformationis in peius

Wyrok z dnia 4 lutego 2014 r., II KK 262/13

Teza:

1. Gdy właściwość rzeczowa sądu zależy od rodzaju sprawy poddanej osądowi, decydujące znaczenie dla oceny, czy orzekł sąd właściwy, ma czyn przestępny, na którego popełnienie wskazuje akt oskarżenia, z tym jednak zastrzeżeniem, że ani opis czynu, ani kwalifikacja prawna zaproponowana w akcie oskarżenia, nie wiążą sądu.
2. Użyte w art. 25 § 1 k.p.k. określenie „w sprawach o przestępstwa” nie może być rozumiane jako oznaczające czyny, których opis i kwalifikacja prawna zostały zaproponowane w akcie oskarżenia, gdyż wtedy o właściwości sądu decydowałby prokurator, lecz musi być rozumiane jako sprawy, które według zebranych dowodów i okoliczności obiektywnie wskazują na określoną kwalifikację prawną tych czynów.
3. Dalszy zakaz reformationis in peius z art. 443 k.p.k. nie ma żadnego wpływu na określenie właściwości rzeczowej sądu. Wynikająca z art. 25 § 1 k.p.k. właściwość sądu wyznaczana jest tylko przez normy prawa karnego materialnego, które określają, jakie czyny zabronione stanowią zbrodnie lub występki wskazane w tym przepisie.

Z uzasadnienia:

„Marek W. został oskarżony o to, że:

„w dniu 4 stycznia 2008 r. w S., woj. m., kilkakrotnie uderzył w głowę Adama W. powodując u niego ciężkie obrażenia ciała realnie zagrażające życiu w postaci stłuczenia powiek lewego oka, rany tłuczonej wargi górnej, stłuczenia wargi dolnej, wyłamania siekacza centralnego szczęki i wieloodłamowego złamania kości nosa, złamania kości szczękowej, złamania kości jarzmowej, podbiegnięć krwawych w tkance podskórnej głowy, krwiaka podoponowego, co doprowadziło do zgonu pokrzywdzonego wskutek urazu głowy z krwakiem podtwardówkowym, złamaniami kości twarzoczaszki i następowym zachłyśnięciem się krwią, przewidując, iż następstwem jego zachowania będzie zgon Adama W.”, tj. o przestępstwo z art. 156 § 3 k.k. (akt oskarżenia k – 288 – 292).

Wyrokiem z dnia 1 września 2008 r., sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w P. uznał oskarżonego, w ramach zarzucanego mu czynu, za winnego spowodowania u pokrzywdzonego obrażeń ciała stanowiących chorobę realnie zagrażającą życiu, tj. czynu z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i za to na podstawie wskazanego przepisu wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez: prokuratora na niekorzyść oskarżonego, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i obrońcy oskarżonego, Sąd Apelacyjny w W., wyrokiem z dnia 22 grudnia 2008 r., sygn. akt (...), uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 7 września 2009 r., sygn. akt (...), uznał oskarżonego za winnego tego, że w nocy z 4/5 stycznia 2008 r. w S. uderzył Adama W. trzykrotnie pięścią w twarz powodując intensywne zasinienie i obrzęk powiek oka prawego z drobnymi pęknięciami powłok powieki dolnej, słabiej wysyczone zasinienie z drobnymi pęknięciami naskórka powieki dolnej oka lewego, płaszczynowe otarcia naskórka w lewej okolicy jarzmowej, złamanie lewej kości jarzmowej, złamanie lewej kości szczękowej, złamanie kości nosa, otarcia naskórka wargi górnej z raną śluzówki wargi górnej i wylewami krwawymi w części środkowej, wylewy krwawe w błonie śluzowej środkowej i lewej części wargi dolnej oraz wybicie jednego z górnych siekaczy, co skutkowało rozstrojem zdrowia trwającym dłużej niż 7 dni, w wyniku czego doszło do aspiracji krwi do dróg oddechowych i śmierci Adama W. na skutek ostrej niewydolności oddechowej, które to następstwo mógł przewidzieć, tj. przestępstwa z art. 157 § 1 k.k. oraz art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności.

Orzeczenie to zaskarżone zostało wyłącznie apelacją obrońcy oskarżonego. Sąd Apelacyjny w W., po rozpoznaniu tej apelacji, wyrokiem z dnia 12 lutego 2010 r., sygn. akt (...), uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S. W uzasadnieniu tego wyroku stwierdzono, że: „Z uwagi na fakt, że wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony jedynie na korzyść oskarżonego, co oznacza niemożność skazania go za czyn zarzucany mu aktem oskarżenia – uległa zmianie właściwość rzeczowa sądu. Z tego względu Sąd Apelacyjny przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S., zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową” (k – 1227).

Opisując czyn zarzucony oskarżonemu, Sąd Rejonowy w S. w wyroku z dnia 22 marca 2011 r., sygn. (...), posłużył się opisem czynu przypisanego oskarżonemu wyrokiem Sądu Okręgowego w P. w sprawie (...) i uznał Marka W. za winnego spowodowania u pokrzywdzonego obrażeń naruszających czynności narządów ciała na okres powyżej 7 dni, tj. przestępstwa z art. 157 § 1 k.k. i na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora – wniesionej na niekorzyść oskarżonego, oskarżyciela posiłkowego, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego oraz obrońcy oskarżonego, Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 17 lutego 2012 r., sygn. akt (...), uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S.

Sąd Rejonowy w S w wyroku z dnia 11 czerwca 2012 r., sygn. akt (...), ponownie stwierdził, że oskarżonemu zarzucono popełnienie czynu z art. 157 § 1 k.k. oraz art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. – przy użyciu opisu odpowiadającego opisowi czynu przypisanego wyrokiem Sądu Okręgowego w P. w sprawie (...) i uznając go za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu skazał go na podstawie art. 157 § 1 k.k. oraz art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a na podstawie art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności.

Orzeczenie to zaskarżone zostało apelacjami obrońcy oskarżonego i oskarżycielki posiłkowej.

Obrońca oskarżonego zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła:

- obrazę przepisów prawa materialnego przez błędne zakwalifikowanie czynu zarzucanego oskarżonemu z art. 157 § 1 k.k. oraz art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w sytuacji, gdy prawidłowe ustalenia faktyczne wskazują jednoznacznie, że oskarżony dopuścił się jedynie przestępstwa z art. 157 § 1 k.k.;
- błąd w ustaleniach faktycznych, prowadzący do obrazę przepisów prawa materialnego, przez przyjęcie, że oskarżony dopuścił się również przestępstwa z art. 155 k.k.;

- rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 5 § 2 i 7 k.p.k.;
- rażącą niewspółmierność kary pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu za przestępstwo z art. 157 § 1 k.k., nawet w połączeniu z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Przy tak sformułowanych zarzutach skarżąca wniosła o zmianę wyroku przez przypisanie oskarżonemu odpowiedzialności wyłącznie za przestępstwo z art. 157 § 1 k.k. i wymierzenie mu kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Oskarżycielka posiłkowa zaskarżyła wyrok w całości zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych oraz rażącą niewspółmierność kary i wniosła o zmianę orzeczenia przez wymierzenie oskarżonemu kary 4 lat pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2013 r., sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w P. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Kasację od całości wyroku Sądu odwoławczego wniosła obrońca skazanego. Skarżąca zarzuciła wyrokowi:

- rażącą obrazę prawa materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 155 k.k., poprzez jego zastosowanie i błędne uznanie, iż skazany dopuścił się wypełnienia znamion czynu z art. 157 k.k. i art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., w sytuacji, kiedy zgromadzony materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, iż skazany dopuścił się jedynie wypełnienia znamion czynu z art. 157 § 1 k.k.;

- rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, przez naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozważeniu wszystkich zarzutów apelacji obrońcy skazanego.

W następstwie tych zarzutów skarżąca wniosła o uchylenie wyroków sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w P. wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej. W toku rozprawy kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej wniósł o uchylenie wyroków sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P. w pierwszej instancji ze względu na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym – tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 k.p.k. Oznacza to obowiązek uwzględnienia z urzędu, a więc także w przypadku braku stosownego zarzutu kasacyjnego, uchybienia prowadzącego się do tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej w rozumieniu art. 439 k.p.k.

Poczynione na wstępie przypomnienie historii sprawy było nieodzowne ze względu na to, że już na etapie trzeciego rozpoznania sprawy doszło do rozpoznania sprawy przez sąd niewłaściwy rzeczowo, co powtórzyło się w postępowaniu, w którym zapadło orzeczenie zaskarżone kasacją.

W akcie oskarżenia postawiono Markowi W. zarzut popełnienia przestępstwa z art. 156 § 3 k.k. Jak wynika z art. 25 § 1 pkt 2 k.p.k., sądem właściwym rzeczowo do rozpoznania sprawy o występki z art. 156 § 3 k.k. jest w pierwszej instancji sąd okręgowy. Tak właściwość sądu postrzegał prokurator, który w akcie oskarżenia wskazał, że sprawa podlega rozpoznaniu przez Sąd Okręgowy w P., a także wymieniony Sąd, który przystąpił do rozpoznania sprawy, nie wydając w kwestii właściwości żadnego orzeczenia. Właściwość

rzeczowa Sądu Okręgowego w P., jako sądu pierwszej instancji, nie budziła również wątpliwości Sądu Apelacyjnego w W., który uchylając pierwszy zapadły w sprawie wyrok, przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P. Sytuacja uległa zmianie, gdy w ponowionym postępowaniu Sąd Okręgowy uznał oskarżonego za winnego przestępstwa z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 155 k.k. i w zw. z art. 11 § 2 k.k., a orzeczenie to zaskarżone zostało wyłącznie na korzyść oskarżonego. Sąd Apelacyjny w W., uchylając wyrok Sądu Okręgowego w P., przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S. wyrażając przy tym pogląd, że wynikająca z zakazu reformationis in peius niemożność skazania oskarżonego za czyn zarzucony mu w akcie oskarżenia spowodowała zmianę właściwości rzeczowej sądu pierwszej instancji. Konsekwencją tego poglądu było dwukrotne orzekanie w pierwszej instancji przez Sąd Rejonowy w S., przy czym w obu wyrokach pierwszoinstancyjnych, w części opisującej czyn zarzucony oskarżonemu, pominięto zarzut zawarty w akcie oskarżenia, a w jego miejsce wstawiono opis czynu przypisanego oskarżonemu w wyroku Sądu Okręgowego w P., wydanym po drugim rozpoznaniu sprawy.

Jest oczywiste, że gdy właściwość rzeczowa sądu zależy od rodzaju sprawy poddanej osądowi, decydujące znaczenie dla oceny, czy orzekł sąd właściwy, ma czyn przestępny, na którego popełnienie wskazuje akt oskarżenia, z tym jednak zastrzeżeniem, że ani opis czynu, ani kwalifikacja prawna zaproponowana w akcie oskarżenia, nie wiążą sądu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2000 r., I KZP 35/00, OSNKW 2000, z. 11 – 12, poz. 92). Użyte w art. 25 § 1 k.p.k. określenie „w sprawach o przestępstwa” nie może być rozumiane jako oznaczające czyny, których opis i kwalifikacja prawna zostały zaproponowane w akcie oskarżenia, gdyż wtedy o właściwości sądu decydowałby prokurator, lecz musi być rozumiane jako sprawy, które według zebranych dowodów i okoliczności obiektywnie wskazują na określoną kwalifikację prawną tych czynów. W rozważanej sprawie opis czynu, zawarty w akcie oskarżenia, uzasadnienie skargi, stan dowodów, w tym opinii medycznych, mogły uzasadniać postawienie zarzutu z art. 156 § 3 k.k., pociągającego za sobą właściwość sądu okręgowego. Kwestia ta nie nasuwała wątpliwości w fazie sądowej kontroli aktu oskarżenia, skoro nie skierowano sprawy na posiedzenie w celu rozważenia właściwości rzeczowej. Jak się wydaje, w omawianej fazie postępowania zaproponowana przez oskarżyciela kwalifikacja prawna czynu używała aprobatę, bowiem wyznaczono skład sądu i skierowano sprawę do rozpoznania na rozprawie. Mimo długotrwałego postępowania zainicjowanego aktem oskarżenia, w żadnej fazie (pomijając rozstrzygnięcia następcze związane z uchylaniem wyroków sądów pierwszej instancji), nie zapadło orzeczenie w przedmiocie właściwości, wskazujące na obiektywne przesłanki niewłaściwości sądu okręgowego, jako sądu pierwszej instancji. Taki stan rzeczy nie może dziwić, jeśli zważyć na trudności z dokonaniem właściwych ustaleń faktycznych i ich stosowną oceną prawną. Przypomnieć należy, że oskarżonemu zarzucono występki z art. 156 § 3 k.k., a następnie – w różnych fazach postępowania – przypisywano odpowiedzialność za przestępstwo z art. 156 § 1 pkt 2 k.k., a 157 § 1 k.k. w zw. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., z art. 157 § 1 k.k. i ostatecznie z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Uwagi te pozwalają na stwierdzenie, że z punktu widzenia kontroli oceny właściwości rzeczowej sądu, nie ujawniły się jaskrawe dowody i okoliczności, wykluczające właściwość sądu okręgowego, czego zresztą nie wyrażono w żadnym z zapadłych w sprawie orzeczeń.

Problem z właściwością sądu pierwszej instancji został wygenerowany drugim wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W., w którym, po uchyleniu pierwszoinstancyjnego orzeczenia Sądu Okręgowego w P., sprawę przekazano do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S. Decyzję w tej mierze uzasadniono działaniem zakazu reformationis in peius (oskarżonemu przypisano w pierwszej instancji czyn z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a orzeczenie zaskarżone zostało wyłącznie na korzyść oskarżonego). Jest wszakże charakterystyczne, że Sąd Apelacyjny nie stwierdził, iż opis

„Postanowieniem z dnia 12 grudnia 2011 r., sygn. (...), prokurator Prokuratury Rejonowej w O., po rozpoznaniu zawiadomienia współników S. B. J. R. spółki jawnej z siedzibą w E., umorzył dochodzenie w sprawie: przywłaszczenia mienia w postaci towaru jak i pieniędzy w kwocie 27.058,64 zł w okresie od 17.06.2010 r. do 13.12.2010 r. na terenie punktu skupu złomu w O. na ul. (...) na szkodę firmy S. spółka jawna w E. tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k. - wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa (art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Sąd Rejonowy w O., po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez pełnomocnika pokrzywdzonej spółki, postanowieniem z dnia 5 marca 2012 r., sygn. (...), uchylił zaskarżone postanowienie.

Po przeprowadzeniu wskazanych w postanowieniu czynności, prokurator postanowieniem z dnia 26 czerwca 2012 r., sygn. (...), ponownie umorzył dochodzenie w sprawie o czyn z art. 284 § 2 k.k. na szkodę S. B. J. R. spółka jawna z siedzibą w E. - wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa (art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Odpis przedmiotowego postanowienia z pouczeniem o prawie do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia doręczono pokrzywdzonej spółce w dniu 29 czerwca 2012 r., natomiast pełnomocnikowi pokrzywdzonego w dniu 2 lipca 2012 r.

W dniu 2 sierpnia 2012 r. do Sądu Rejonowego w Olsztynie wpłynął subsydiarny akt oskarżenia sporządzony przez adw. Łukasza N., będącego pełnomocnikiem S. B. J. R. spółka jawna z siedzibą w E., który został nadany na poczcie w dniu 31 lipca 2012 r. Na podstawie tej skargi Zdzisław F. został oskarżony o popełnienie czynu z art. 284 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w O. postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2012 r., sygn. (...), zwrócił się z wnioskiem do Sądu Okręgowego w O. o rozważenie możliwości przekazania niniejszej sprawy Sądowi Rejonowemu w E. Postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w O. uwzględnił przedmiotowy wniosek i celem merytorycznego rozpoznania przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w E.

Wyrokiem nakazowym z dnia 20 maja 2013 r., sygn. (...), Sąd Rejonowy w E. uznał oskarżonego Zdzisława F. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, z tym, iż uznał ten czyn za wypadek mniejszej wagi, to jest przestępstwa z art. 284 § 3 k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k. i skazał go na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności zobowiązując oskarżonego do wykonywania nieodpłatnych kontrolowanych prac na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, której wykonanie na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 2 k.k. warunkowo zawiesił tytułem próby na okres 2 lat, a na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego Zdzisława F. obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego S. B. J. R. Sp. j. z siedzibą w E. w kwocie 26.101,20 zł.

Wobec braku sprzeciwu stron wyrok ten uprawomocnił się w dniu 31 maja 2013 r.

Kasację od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w E. z dnia 20 maja 2013 r., sygn. (...) wniósł Prokurator Generalny w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Zaskarżył on powyższy wyrok w całości, na korzyść oskarżonego Zdzisława F. Autor kasacji zarzucił „rażące naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., polegające na skazaniu Zdzisława F. za czyn z art. 284 § 3 k.p.k., pomimo istnienia negatywnej przesłanki procesowej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, co stanowi bezwzględny przyczynę odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.”. W konkluzji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania wobec braku skargi uprawnionego oskarżyciela.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1.2.6. Koszty nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

przepisy: art. 618 § 1 pkt 18 k.p.k.

hasła: Koszty nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu

Postanowienie z dnia 3 lutego 2014 r., III KK 276/13

Teza:

Skarb Państwa nie może ponosić kosztów wadliwych czynności procesowych, a dokonanych przez podmiot fachowy, powołany specjalnie po to, aby do wadliwości takich nie dopuścić i uchronić stronę przed ich proceduralnymi skutkami.

Z uzasadnienia:

„Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy pozostawił bez rozpoznania kasację obrońcy skazanego Daniela K. Takie rozstrzygnięcie spowodowało, że nie został uwzględniony, zawarty w kasacji, wniosek obrońcy z urzędu tego skazanego adw. Agnieszki P. o zasądzenie na jej rzecz kosztów wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji. Sąd Najwyższy prezentuje konsekwentne stanowisko, że sporządzenie i wniesienie kasacji, która okazuje się w ogóle niedopuszczalna, nie upoważnia takiego adwokata z urzędu do żądania wynagrodzenia za te czynności. Skarb Państwa nie może ponosić kosztów wadliwych czynności procesowych, a dokonanych przez podmiot fachowy, powołany specjalnie po to, aby do wadliwości takich nie dopuścić i uchronić stronę przed ich proceduralnymi skutkami (por. postanowienia: z dnia 17 lutego 2005 r., sygn. IV KK 418/04, LEX nr 223047; z dnia 24 kwietnia 2007 r., sygn. IV KK 98/07, LEX nr 301157).”

1.2.7. Względna prawomocność wyroku a wznowienie postępowania.

przepisy: art. 442 § 1 k.k..

hasła: Względna prawomocność wyroku; Wznowienie postępowania

Postanowienie z dnia 18 marca 2014 r., III KO 99/13

Teza:

W razie zaistnienia sytuacji określonej w art. 442 § 1 zd. drugie k.p.k., tworzącej tzw. względną prawomocność wyroku co do winy, ujawnienie się nowych faktów lub dowodów w ponownym postępowaniu wyklucza możliwość ich wskazania jako podstawy wznowienia postępowania przewidzianej w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.

Z uzasadnienia:

„Sąd Okręgowy w E. wyrokiem z dnia 27 lutego 2003 r., (...), uznał Jędrzeja g. za winnego czynu wypełniającego dyspozycję art. 148 § 2 pkt 4 k.k., polegającego na tym, że oskarżony w dniu 13 kwietnia 2002 r. w S. gm. D. woj. w., działając z bezpośrednim zamiarem pozbawienia życia Jana O. strzelił do niego z broni palnej typu myśliwskiego z bezpośredniego pobliża w kierunku głowy, czym spowodował u niego obrażenia w postaci przestrzału głowy z raną wlotową w prawej okolicy oczodołowej i ranę wylotową w lewej okolicy ciemieniowej z uszkodzeniem prawej gałki ocznej, osmałeniem skóry w prawej okolicy oczodołowej, na prawym policzku i nosie, licznymi i wieloodłamowymi złamaniami kości pokrywy i podstawy czaszki oraz twarzoczaszki, podbiegnięciami krwawymi powłok miękkich głowy, rozerwaniem opon mózgowych i tkanki mózgowej, co spowodowało zgon pokrzywdzonego i na podstawie art. 148 § 2 k.k. wymierzył oskarżo-

nemu karę 15 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek wyszczególnionych dowodów rzeczowych, na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. nakazał zwrócić pozostałe dowody rzeczowe oraz zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2003 r., (...), Sąd Apelacyjny w G., po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i obrońcy oskarżonego, uchylił zaskarżony wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej rozstrzygnięcia o: karze pozbawienia wolności, zaliczeniu na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie oraz środka karnym przepadku przedmiotów i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w E. do ponownego rozpoznania, zaś w pozostałej części utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Sąd ten, po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 13 grudnia 2004 r., (...), orzekł w granicach, w jakich nastąpiło przekazanie, i na podstawie art. 148 § 2 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 25 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 13 kwietnia 2002 r., na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. rozstrzygnął o dowodach rzeczowych oraz zwolnił skazanego od kosztów sądowych.

Wyrokiem z dnia 31 marca 2005 r., (...), Sąd Apelacyjny w G., po rozpoznaniu apelacji obrońcy co do winy i kary (w której w pierwszej kolejności wniósł o uniewinnienie oskarżonego) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w E. z dnia 13 grudnia 2004 r.,

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2006 r., (...), Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy, uznając ją za oczywiście bezzasadną.

Obrońca wniósł o wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., 540 § 1 pkt. 2 lit. a k.p.k., a następnie o uchylenie wszystkich wyżej opisanych wyroków i uniewinnienie Jędrzeja O. od zarzucanego czynu albo przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w E. do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Generalnej w pisemnym stanowisku wniósł o oddalenie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Żadna ze wskazanych podstaw wznowieniowych nie wystąpiła w niniejszej sprawie.

I. Na potwierdzenie podstawy z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. we wniosku przywołano:

- a) postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. z dnia 25 września 2012 r., sygn. akt (...), o odmowie na mocy art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k. wszczęcia śledztwa w sprawie o czyny funkcjonariuszy Policji KPP w O. i prokuratora Prokuratury Rejonowej w O. wykonujących czynności na miejscu zabójstwa w dniu 13 kwietnia 2002 r., to jest, 1) o czyn z art. 231 § 1 k.k., 2) o czyn z art. 231 § 1 k.k., 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., 3) o czyn z art. 231 § 1 k.k., 235 k.k. 236 k.k. i 239 § 1 w zw. z art. 11 § 2 k.k. – wobec stwierdzenia, że nastąpiło przedawnienie karalności. Powołanie tego postanowienia miało realizować wymóg określony w art. 541 § 2 k.p.k., czyli wskazania orzeczenia zapadłego w postępowaniu karnym, stwierdzającego niemożność wydania wyroku skazującego za czyn, o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.*

We wniosku przemilczano jednak, że prokurator Prokuratury Rejonowej w B. postanowieniem z dnia 9 listopada 2011 r., sygn. akt (...), na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 322 § 1 k.p.k. umorzył śledztwo w sprawie o rozbudowany opisowo czyn z art. 231 § 1 k.k. i 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. tych samych: funkcjonariuszy policji i prokuratora, mający być popełniony w ten sam sposób, w tym samym miejscu i czasie – wobec tego, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego. Postanowienie to zostało

utrzymane w mocy przez Sąd Rejonowy w M. postanowieniem z dnia 25 stycznia 2012 r., sygn. akt (...), po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika Jędrzeja G. Z porównania zawiadomień oskarżonego o przestępstwie, które zainicjowały postępowania w w/w sprawach, treści rozstrzygnięć i ich uzasadnień wynika, że chodzi o te same zachowania tych samych funkcjonariuszy publicznych, z wyjątkiem pkt 3 postanowienia Prokuratury Rejonowej w K. z dnia 25 września 2012 r. Zachowanie opisane w tym punkcie miało polegać na niewłaściwym opakowaniu na miejscu zdarzenia zabezpieczonej broni – strzelby myśliwskiej i zatarciu na niej śladów linii papilarnych (por. k.k. 14, 16, 18 in fine i 20). Broń tę zabezpieczono w toku oględzin, przeprowadzonych przez prokuratora przy udziale 3 funkcjonariuszy Policji i lekarza – biegłego sądowego (protokół oględzin – k. 6 – 9 akt głównych). Inny biegły - z Instytutu Ekspertyz Sądowych im. J. Shena w Krakowie rzeczywiście stwierdził, że broń została dokładnie wytarta (k. 144 akt gł.). Jednak to na wnioskodawcy ciążył obowiązek wykazania, że określone osoby (tu - któraś albo wszystkie osoby uczestniczące w oględzinach) dopuściły się przestępnego zatarcia śladów na dowodowej broni (bo niewłaściwe jej opakowanie w papier a nie w pudło tekturowe, było tylko skutkiem braku tego przedmiotu, z czym zgadzał się J. G. – k. 20). Wnioskodawca musi również wykazać zaistnienie drugiej przesłanki wznowienia postępowania z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. – że istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia możliwego wpływu takiego przestępstwa na treść orzeczenia. We wniosku nie podjęto nawet próby wykazania i tego warunku. Powinność spełnienia przez wnioskodawcę tych wymogów wynika z faktu, że prokurator w postanowieniu z dnia 25 września 2012 r. w ogóle nie zajmował się weryfikacją zarzutów i w efekcie nie poczynił żadnych ustaleń co do realizacji znamion czynów przez wskazane w zawiadomieniach i zarzutach osoby. Prokurator nie byłby zresztą do tego uprawniony ze względu na kategorię brzmienia art. 17 § 1 in fine k.p.k. (zob też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., III KO 28/12 – OSNKW 2013, z. 1, poz. 10). Próba wykazania podstawy z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. (proper falsa) nie byłaby możliwa zresztą już z tego względu, że między zabójstwem a przybyciem Policji na jego miejsce upłynęło kilka godzin, a jeszcze więcej do czasu rozpoczęcia oględzin przez wymienione w ich protokole osoby, mogące się dopuścić rzekomego przestępstwa,

- b) postanowienie asesora Prokuratury Rejonowej w E. z dnia 25 czerwca 2013 r., sygn. akt (...), o odmowie na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. wszczęcia śledztwa w sprawie składania przez św. Bogdana N. w dniu 26 listopada 2002 r. na rozprawie przed Sądem Okręgowym w E. fałszywych zeznań odnośnie miejsca przebywania Aleksandry O. w chwili zabójstwa Jana O., to jest o czyn z art. 233 § 1 k.k. – z powodu przedawnienia karalności.

Pomijając fakt, że i w tej sprawie prokurator nie ustalił sprawstwa św. B. N. takiego czynu, to Sąd Okręgowy uznał jego zeznania złożone w powyższej kwestii na rozprawie za prawdziwe jako korespondujące z konsekwentnymi zeznaniami Aleksandry O. (matki oskarżonego). O przestępstwie z art. 233 § 1 k.k. można by więc ewentualnie myśleć w odniesieniu do zeznań B. N. ze śledztwa, ale co do nich (z tego okresu) prokurator nie wypowiadał się, więc i we wniosku nie sytuowano ich na płaszczyźnie art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. Najważniejsza jest jednak oczywista konstatacja, która umknęła wnioskodawczyni, że jeśli sąd uzna określone zeznania świadka za prawdziwe, to przy braku wyroku skazującego za te zeznania jako fałszywe, obowiązkiem wnioskodawcy jest wykazanie ich fałszywości w sposób równie przekonujący oraz wykazanie realnej możliwości wpływu tych fałszywych zeznań na treść orzeczenia,

- c) postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. z dnia 19 sierpnia 2013 r., sygn. akt (...), o odmowie na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. wszczęcia śledztwa w sprawie niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy Policji KPP w O. i prokuratora Prokuratury Rejonowej w O., wykonujących czynności od 13 kwietnia

2002 r. do 16 września 2002 r. w sprawie zabójstwa Jana O. i przez to – utrudnianie śledztwa, poprzez nieudokumentowanie, że w jednym z pomieszczeń (sypialni) przebywała babcia oskarżonego – Stanisława B., nieprzeszukanie tego pomieszczenia oraz nieprzesłuchanie jej w charakterze świadka (S. B. zmarła w 2005 r. w wieku 90 lat – k. 67) – wobec stwierdzenia, że nastąpiło przedawnienie karalności za czyn mogący wypełniać znamiona art. 231 § 1 k.k. i 239 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

*W tym postanowieniu nie ma nawet wzmianki, że funkcjonariusze ci wbrew szczególnie-
mu prawnemu obowiązkowi nie wykonali koniecznych czynności procesowych, zaś we
wniosku o wznowienie – choćby minimum wyводу, że wskazane zaniechania realizowa-
ły jednak znamiona wymienionych typów czynów i to mogło mieć wpływ na treść orze-
czenia. Nota bene, nie było przeszkód, aby oskarżony lub jego obrońcy złożyli wnioski o
przesłuchanie Stanisławy B. (już w postępowaniu przygotowawczym) i przeprowadzenie
tej czynności, jeśli nie skorzystałaby z prawa odmowy zeznań.*

*Wielokrotne odwoływanie się we wniosku do przekonania skazanego, że wskazywane
przez niego zachowania - przede wszystkim, zaniechania – policjantów i prokuratora, by-
ły przestępstwami, o których mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., mającymi wpływ na treść
wyroku, nie może zastąpić prawniczych argumentów wykazujących istnienie tej podstawy
wznawieniowej, o czym powinien jednak wiedzieć podmiot fachowy uprawniony do spo-
rządzenia i podpisania wniosku (adwokat).*

*II. W polu jego uwagi przy sporządzaniu wniosku o wznowienie postępowania powinna
znaleźć się normatywna zawartość art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k. stanowiącego, że postępo-
wanie wznawia się, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nie
znane przedtem sądowi, wskazujące na to m.in., że skazany nie popełnił czynu. Tym-
czasem, według wniosku propter nova, to - trafnie zrekapitulowane w stanowisku proku-
ratora PG – zaniechania, które doprowadziły do:*

- 1) braku zbadania szklanki, z której skazany pił koniak,*
- 2) braku oględzin telefonów komórkowych, w tym i telefonu denata,*
- 3) braku zabezpieczenia śladów opon i butów na posesji,*
- 4) braku oględzin budynku gospodarczego wraz z garażami i znajdującymi się w nich sa-
mochodami,*
- 5) braku oględzin sąsiedniej posesji,*
- 6) braku przesłuchania sąsiadów, w tym Ryszarda MaM.giery,*
- 7) braku przesłuchania pracowników stacji benzynowej, w tym Sławomira J.,*

*oraz nowe wyjaśnienia skazanego, które złożył w ponownym postępowaniu przed Sądem
I instancji.*

*Gdy chodzi o wymienione braki w substancji dowodowej, to jasne jest, że nie są one do-
wodami w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k. Warunkiem ujawnienia się dowodów jest
ich istnienie. Podobnie, nieprzeprowadzenie określonej czynności dowodowej nie świad-
czy o tym, że skazany nie popełnił czynu. Załączone do wniosku: zdjęcia wykonane
przez Aleksandrę O., rysunki sporządzone przez Jędrzeja G. i tzw. „opinia prawna –
ocena postępowania przygotowawczego w zakresie... czynności przeszukania pomiesz-
czeń... oraz oględzin miejsca zabójstwa...”, opracowana na zlecenie A. O. na podstawie
dostarczonej przez nią „części dokumentów akt sprawy” nie są dowodami nawiązującymi
do faktu głównego, to jest sprawstwa czynu, w tym zwłaszcza podważającymi dokonanie
go przez Jędrzeja G.. Po prostu, materiały te nie wskazują, że skazany nie popełnił przy-
pisanego mu czynu. Gdyby istniały fakty lub dowody, wymagane przez dyspozycję art.*

540 § 1 pkt 2a k.p.k., to wskazane zostałyby we wniosku, zamiast powoływania się na zdarzenia, które nie zaistniały, na dowody, które nie były przeprowadzone i na wyobrażenia o faktach.

Wyjaśnienia oskarżonego złożone w toku ponownego rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy, w których wskazał jako sprawców zabójstwa osoby trzeciej, to jest dwóch mężczyzn, którzy wtargnęli do domu i zastrzelili pokrzywdzonego, były rzeczywiście nowym dowodem, ale jak słusznie napisano we wniosku, ujawnił się on „w trakcie postępowania sądowego” (s. 5). Nie był to zatem dowód nie znany Sądowi przedtem, czyli przed wydaniem orzeczenia. Sąd Okręgowy poznał ten dowód, a następnie dokonał jego oceny przez pryzmat uprawnienia przewidzianego w art. 442 § 1 zd. drugie k.p.k. Pomimo tzw. horyzontalnej prawomocności wyroku (co do winy) Sąd I instancji rozważał, czy w świetle nowych wyjaśnień oskarżonego, ale i innych dowodów, wystąpiły podstawy do jego uniewinnienia. Dobitym tego wyrazem są motywy wyroku (s. 16 do 18 – k. 1200 – 1202 akt głównych). Sąd Okręgowy wykluczył możliwość uniewinnienia oskarżonego, odmawiając wiary nowym jego wyjaśnieniom i stwierdzając, że również inne przeprowadzone przezeń dowody nie tworzą podstawy do takiej decyzji procesowej tj. uniewinnienia J. G.. To wszystko prowadzi do wniosku, że w razie zaistnienia sytuacji określonej w art. 442 § 1 zd. drugie k.p.k., tworzącej tzw. względną prawomocność wyroku co do winy, ujawnienie się nowych faktów lub dowodów w ponownym postępowaniu wyklucza możliwość ich wskazania jako podstawy wznowienia postępowania przewidzianej w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Nie byłyby to bowiem nowe fakty lub dowody nie znane przedtem sądowi ani pierwsze sprawdzenie na ich podstawie, czy zachodzą przesłanki wymienione pod wskazaną literą (a pkt 2 § 1 art. 540 k.p.k.).

Podsumowując, we wniosku nawet nie uprawdopodobniono, że może zachodzić któraś z wymienionych w nim podstaw do wznowienia postępowania. Dlatego wniosek został oddalony, po ocenie, że okazał się oczywiście bezzasadny.

O kosztach postępowania wznowieniowego orzeczono na podstawie art. 639 k.p.k.”

1.2.8. Targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie jako następstwo przestępstwa znęcania się.

przepisy: art. 207 § 3 k.k..

hasła: Przestępstwo znęcania się

Postanowienie z dnia 5 marca 2014 r., IV KK 316/14

Teza:

Decyzja samobójcza pokrzywdzonego, której wyrazem jest targnięcie się na własne życie jako następstwo znęcania się (art. 207 § 3 k.k.), oznacza co najmniej świadomość możliwości odebrania sobie życia wskutek określonego zachowania się i godzenie się na własną śmierć.

Z uzasadnienia:

„Sąd Rejonowy w J., wyrokiem z 26 marca 2013 r., skazał Mariusza W. na karę 5 lat pozbawienia wolności za znęcanie się fizyczne i psychiczne w okresie od 25 grudnia 2011 r. do 25 czerwca 2012 r. nad konkubiną Elżbietą N., w następstwie czego targnęła się na własne życie (art. 207 § 1 i 3 k.k.) i na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności za prowadzenie w dniu 25 czerwca 2012 r., znajdując się w stanie nietrzeźwości, samochodu osobowego (art. 178a § 1 k.k.), orzekając nadto wobec niego za ten czyn zakaz prowa-

dzenia wszelkich pojazdów na okres 2 lat (art. 42 § 2 k.k.), oraz wymierzył oskarżonemu karę łączną 5 lat pozbawienia wolności (art. 85 i 86 § 1 k.k.). Sąd Okręgowy w P., po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2013 r. apelacji obrońcy, utrzymał w mocy pierwszoinstancyjny wyrok, uznając środek odwoławczy za oczywiście bezzasadny.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego złożył obrońca, zarzucając: a) obrazę art. 4 k.p.k., art. 5 § 1 i 2 k.p.k., art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.; b) obrazę art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.; c) obrazę art. 207 § 1 i 3 k.k.; d) rażącą niewspółmierność kary. W konsekwencji wniósł o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i „przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w P. Wydział II Karny celem ponownego jej rozpoznania”.

Prokurator Okręgowy w P. zażądał w pisemnej odpowiedzi na kasację jej oddalenia jako oczywiście bezzasadnej. Stanowisko to zyskało wsparcie obecnego na rozprawie kasacyjnej prokuratora Prokuratury Generalnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna – i to w stopniu zbliżonym do oczywistego. Jej strona zarówno formalna, jak i merytoryczna budziła wiele zastrzeżeń. Dość powiedzieć, że kasacja stanowiła w gruncie rzeczy powtórzenie argumentacji zawartej w apelacji, mimo iż zarzuty zawarte w środku odwoławczym zostały należycie rozpoznane (niewiele przesadził autor odpowiedzi na kasację, nazywając skargę obrońcy „lustrzanym odbiciem apelacji”), że większość stwierdzeń skarżącego, choć nazwanych „obrazą prawa”, należało uznać za niedopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych – i to skierowane wprost przeciwko pierwszoinstancyjnemu wyrokowi, co kolidowało z normą wyrażoną w art. 519 k.p.k. (tak trzeba ocenić polemikę obrońcy z ustaleniem o istnieniu powiązania przyczynowego między znęcaniem się a decyzją pokrzywdzonej targnięcia się na własne życie), że niniejszy proces nie miał charakteru poszlakowego (występowały wszak w nim bezpośrednie dowody winy), że zarzut rażącej niewspółmierności kary podniesiony został wbrew wynikającemu z art. 523 § 1 *in fine* k.p.k. zakazowi i że wreszcie skarżący ani nie określił wskazanego naruszenia prawa jako „rażącego”, ani też nie podał, iż jego wpływ na treść wyroku był „istotny”. Szersze komentowanie tych zagadnień byłoby z oczywistych względów zbyteczne, a więc i w jakimś sensie nieracjonalne.

Bardziej wnikliwej analizy wymagały natomiast wątki wiążące się ze stroną podmiotową zachowania pokrzywdzonej, polegające na wyskoczeniu z jadącego samochodu. W szczególności niezbędne, w przekonaniu Sądu Najwyższego, stało się udzielenie odpowiedzi na pytanie: czy „targnięciu się” ofiary na własne życie towarzyszyć musi chęć zadania sobie śmierci, czy też wystarczające jest ustalenie, że przewidywała ona możliwość własnej śmierci i godziła się na to?

Rozważania w tej materii wypada rozpocząć od konstatacji, że co prawda art. 9 k.k. odnosi się do znamion strony podmiotowej sprawców czynów zabronionych, a nie do przebiegu procesów psychicznych pokrzywdzonych, niemniej wolno przyjąć, że regulacja zawarta w tym przepisie może, a nawet powinna być pomocna przy określaniu świadomości ofiary, gdy ustalenie w tym zakresie rzutuje na odpowiedzialność karną oskarżonego. Taka sytuacja ma miejsce w wypadku typu kwalifikowanego znęcania się, o którym mowa w art. 207 § 3 k.k., albowiem zamach samobójczy, jako następstwo czynu sprawcy, poprzedzony być musi specyficznym nastawieniem psychicznym samej ofiary. Uwzględniając racje lingwistyczne, nie sposób uznać, że użyty w wymienionym przepisie termin „targnięcie się”, oznaczający „wystąpienie agresywne przeciwko komuś lub czemuś, porwanie się na kogoś, na coś” (zob. Uniwersalny słownik języka polskiego pod red. St. Dubisza, Warszawa 2003, tom IV, s. 773), należy postrzegać wyłącznie w perspektywie kierunkowego nastawienia psychicznego. Innymi słowy, dla wystąpienia przestępstwa „tar-

gnięcia się pokrzywdzonego na własne życie” nie jest nieodzowne stwierdzenie, że pokrzywdzony chciał odebrać sobie życie. Wystarczające jest przyjęcie, że owej skrajnej formie autoagresji towarzyszy zamiar zwany wynikowym: pokrzywdzony, mając świadomość, iż podjęte przez niego działanie (lub zaniechanie) może skutkować zejście śmiertelne (strona intelektualna), aprobuje ten skutek, a więc godzi się z góry na swoją śmierć (strona woluntatywna). Trzeba rzecz jasna podkreślić, że zgody pokrzywdzonego na swoją śmierć nie można domniemywać czy się domyślać; należy wykazać, że stanowiła ona jeden z elementów procesów zachodzących w psychice ofiary. Zamiar taki może przybrać postać nagłą (gdy decyzja o samobójstwie zostaje podjęta pod wpływem emocji szybko) lub przemyślaną (gdy decyzję tę poprzedza rozważanie za i przeciw). Przyjęcie koncepcji bardziej restrykcyjnej, zakładającej, że jedynie pragnienie czy chęć własnej śmierci uprawnia do potraktowania danego zachowania ofiary jako „targnięcia się” na własne życie, co stanowi niezbędną przesłankę przypisania sprawcy znęcania się surowszego typu kwalifikowanego z art. 207 § 3 k.k., byłoby zbyt daleko idące. Chodzi o to, że bezpieczeństwo osobiste, zdrowie, a zwłaszcza życie osób pozostających w stosunku zależności od sprawcy nie pozostawałyby wtedy pod dostateczną ochroną prawa. Sumując: decyzja samobójcza pokrzywdzonego, której wyrazem jest targnięcie się na własne życie jako następstwo znęcania się (art. 207 § 3 k.k.), oznacza co najmniej świadomość możliwości odebrania sobie życia wskutek określonego zachowania się i godzenie się na własną śmierć.

Wracając na grunt niniejszej sprawy, trzeba stwierdzić: skoro ustalono w toku procesu, że Elżbieta N., wyskakując z jadącego samochodu, przewidywała możliwość własnej śmierci i na to się godziła, to teza skarżącego o braku przesłanki w postaci „targnięcia się pokrzywdzonej na własne życie” wymagała zdecydowanej krytyki. Trudno w tym miejscu nie odnotować, że o ile Sąd odwoławczy ustalenie w tym zakresie przedstawił w sposób nader jasny i jednoznaczny (k. 749), o tyle Sąd pierwszej instancji uczynił to w sposób mniej wyrazisty, posługując się zwrotami raczej zaczerpniętymi z języka publicystyki, a nie języka prawniczego (k. 644 i 656). Niemniej nie budzi wątpliwości, o jaki rodzaj zamiaru towarzyszącego pokrzywdzonej przy wyskakiwaniu z pojazdu prowadzonego przez skazanego chodziło Sądowi a quo. Zachęcać jednak trzeba organy procesowe do wystrzegania się przy motywowaniu swoich rozstrzygnięć wszelkich określeń, przy interpretacji których mogą wystąpić mniejsze czy większe kontrowersje.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy oddalił kasację (art. 537 § 1 k.p.k.). Pobyt Krzysztofa W. w zakładzie penitencjarnym zdecydował w głównej mierze o zwolnieniu go od uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne (art. 624 § 1 k.p.k.).

Złożony przez obrońcę z urzędu wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej nie spełniał wymogów formalnych, bowiem nie zawierał oświadczenia, że opłaty nie zostały uiszczone w całości lub w części (§ 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. – Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), i dlatego Sąd Najwyższy powstrzymał się od zasądzenia od Skarbu Państwa na jego rzecz stosownego wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.9. Dopuszczalność zakwestionowania europejskiego nakazu aresztowania

przepisy:

hasła: Europejski nakaz aresztowania

Postanowienie z dnia 19 lutego 2014 r., IV KK 377/13

Teza:

Uwzględniając treść i sens zasady wzajemnego uznawania, należy uznać za możliwe zakwestionowanie prawidłowości wydania europejskiego nakazu aresztowania jedynie wówczas, gdy dojdzie do stanowczego ustalenia, że jest on nieważny lub prawnie nieskuteczny.

Z uzasadnienia:

„Karol M. był poszukiwany europejskim nakazem aresztowania wydanym przez Sąd Okręgowy w B. w dniu 20 marca 2007 roku, sygnatura (...), w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego o czyn polegający na tym, że w okresie od kwietnia 2004 roku do 28 grudnia 2004 roku zlecił innym osobom dokonanie zabójstwa Juraja G., w wyniku czego przy użyciu broni palnej zabici zostali Henrietta B. oraz dziecko Richard G. Karol M. został zatrzymany w K. w dniu 27 października 2010 roku i tymczasowo aresztowany w celu przeprowadzenia postępowania mającego na celu jego wydanie stronie słowackiej (k. 8-10, tom I akta związkowe (...)). Następnie Sąd Rejonowy w T. zwrócił się o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania z dnia 19 listopada 2010 roku, sygnatura (...)dotyczącego Karola M., w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania w sprawie zarzutów wymuszeń rozbójniczych i pobicia. Sprawy połączone do wspólnego rozpoznania. W dniu 21 stycznia 2011 roku Sąd Okręgowy w K. postanowił o przekazaniu stronie słowackiej Karola M. w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez Sąd Okręgowy w B. (w postanowieniu podano błędnie datę 22 sierpnia 2006 r. i sygnaturę (...)), odmawiając jednocześnie, na podstawie art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k., jego przekazania na mocy europejskiego nakazu aresztowania z dnia 19 listopada 2010 r., sygn. (...)wydanego przez Sąd Rejonowy w T. (k. 451-452, akt sygn. (...)). Karol M. nie zrezygnował z zasady specjalności (k. 451-452, 468-472, tom IV, akta związkowe (...)).

Karol M. został 28 kwietnia 2011 r. faktycznie przekazany stronie słowackiej. Na terytorium Słowacji Sąd Powiatowy w B. zastosował wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, lecz wskutek wniesionego zażalenia Sąd Okręgowy w B. zwolnił Karola M. postanowieniem z dnia 9 maja 2011 roku, sygnatura (...). Następnie Sąd Powiatowy w B. postanowieniem z dnia 9 maja 2011 roku ponownie aresztował Karola M. Poszukiwany wniósł zażalenie i Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z dnia 19 maja 2011 roku, sygnatura (...), zwolnił go z aresztu. Obecnie Karol M. przebywa w B. i jest poszukiwany przez władze słowackie międzynarodowym listem gończym.

Następnie Sąd Powiatowy w N. zwrócił się do Sądu Okręgowego w K. z wnioskiem o rozszerzenie ścigania Karola M. w zakresie dotyczącym ścigania za przestępstwo zabójstwa Frantiska M., dokonane w dniu 3 października 1996 roku wspólnie z innym nieustalonym sprawcą. W przedmiotowej sprawie Sąd Powiatowy w N. wydał nakaz aresztowania w dniu 2 marca 2012 roku, sygnatura (...). Ponadto Wyspecjalizowany Sąd Karny z B. zwrócił się do Sądu Okręgowego w K. z wnioskiem o rozszerzenie ścigania Karola M. w zakresie dotyczącym ścigania za przestępstwo założenia i wspierania grupy przestępczej w okresie od 2004 roku do 2010 roku oraz przestępstwo dokonania zabójstwa Petera C. we wrześniu 2004 roku. Wyspecjalizowany Sąd Karny w B. wydał w dniu 13 lipca 2012 roku międzynarodowy nakaz aresztowania, sygnatura (...). Dodatkowo Sąd Powiatowy w N. zwrócił się do Sądu Okręgowego w K. z wnioskiem o rozszerzenie ścigania Karola M. w zakresie dotyczącym zarzutu współudziału w zabójstwie Jozefa G. w dniu 20 marca 2003 roku. Sąd Powiatowy w N. wydał międzynarodowy nakaz aresztowania w dniu 15 lipca 2011 roku, sygnatura (...). Postępowania wszczęte z powyższych wniosków prowadzone pod sygnaturami (...),(...) i (...) - z uwagi na tożsamość osoby objętej wnioskami - połączone do wspólnego rozpoznania pod sygnaturą (...).

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2013 r., sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w K. na podstawie art. 607e § 3 pkt 8 k.p.k. nie uwzględnił wniosków Sądu Powiatowego w N. z dnia 10 sierpnia 2012 r., numer akt (...)i z dnia 16 listopada 2012 r., numer akt (...)oraz wniosku Wyspecjalizowanego Sądu Karnego z B. z dnia 17 sierpnia 2012 r., numer akt (...), o wyrażenie zgody na rozszerzenie ścigania Karola M. za przestępstwa objęte przedmiotowymi wnioskami. Wobec niezaskarżenia przez żadną ze stron, wskazane postanowienie Sądu Okręgowego w K. uprawomocniło się.

Postanowienie to Prokurator Generalny zaskarżył kasacją na niekorzyść Karola M. zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów postępowania karnego, a mianowicie art. 607e § 3 pkt 8 k.p.k., art. 607za § 1 k.p.k. w zw. z art. 607p § 1 k.p.k. i art. 607r § 1 k.p.k., polegające na wyrażeniu błędnego poglądu prawnego, iż wniesienie aktu oskarżenia do właściwego sądu na terenie Republiki Słowacji przeciwko ściganemu Karolowi M. spowodowało utratę mocy obowiązującej europejskiego nakazu aresztowania Sądu Powiatowego w B. z dnia 20 marca 2007 r., sygn. (...), na podstawie którego ścigany został przekazany przez Sąd Okręgowy w K. organom Republiki Słowackiej i jednocześnie nieuzasadnionym odstępianiu od analizy wniosków Sądu Powiatowego w N. z dnia sierpnia 2012 r., numer akt (...) i z dnia 16 listopada 2012 r., numer akt (...)oraz wniosku Wyspecjalizowanego Sądu Karnego w B. z dnia 17 sierpnia 2012 r., numer akt (...)w zakresie wyrażenia uzupełniającej zgody na ściganie, pod kątem zaistnienia ewentualnych przesłanek negatywnych określonych w art. 607p k.p.k. i art. 607r k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja podlegała uwzględnieniu, pomimo widocznej nieporadności, z jaką została zredagowana. Problemem wyjściowym było zrekonstruowanie zakresu, w jakim wolno było Sądowi Najwyższemu orzekać w niniejszej sprawie, przy uwzględnieniu rygorów wynikających z art. 536 k.p.k. W tej perspektywie stwierdzić trzeba w pierwszej kolejności, że Prokurator Generalny zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w K. w całości, na niekorzyść osoby ściganej Karola M., formułując zarzuty obrazy art. 607e § 3 k.p.k., art. 607za § 1 k.p.k. w związku z art. 607p k.p.k. i art. 607r § 1 k.p.k. Przepisów tych Sąd Okręgowy w sposób oczywisty jednak nie naruszył, względnie naruszyć nie mógł, ponieważ z treści zaskarżonego postanowienia i jego uzasadnienia wynika, iż w ogóle nie przystąpił do rozpoznawania wniosków sądów słowackich o wyrażenie zgody na rozszerzenie ścigania Karola M.. Ze względów formalnych uznał bowiem wyrażenie takiej zgody za niedopuszczalne, choć w sentencji postanowienia niekonsekwentnie orzekł o nieuwzględnieniu wniosków. I tak, odnosząc się do kwestii naruszenia przepisów wskazanych w kasacji, należy zauważyć, że:

- 1) art. 607e § 3 k.p.k. w ogóle nie ma zastosowania w układzie procesowym występującym w niniejszej sprawie. Dotyczy on bowiem sytuacji, w której sąd polski orzeka w sprawie osoby przekazanej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania do Polski przez organ sądowy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej i formułuje odstępstwo od zasady specjalności, umożliwiające ściganie w zakresie wykraczającym poza pierwotne przekazanie osoby ściganej;*
- 2) art. 607za § 1 zdanie pierwsze k.p.k. jest przepisem określającym właściwość sądu polskiego do wydania postanowienia w przedmiocie wniosku właściwego organu sądowego państwa wydania nakazu o wyrażenie zgody na rozszerzenie ścigania. Ponieważ sądem, który uprzednio wykonywał europejski nakaz aresztowania w sprawie, był Sąd Okręgowy w K., tenże Sąd pozostawał właściwy do orzekania o wyrażeniu zgody na rozszerzenie ścigania, w związku z czym nie naruszono reguł określających właściwość sądu;*

- 3) art. 607 za § 1 zdanie drugie k.p.k. wskazuje na odpowiednie stosowanie przypisów art. 607p k.p.k. i art. 607r § 1 k.p.k., jednak następuje to dopiero wówczas, gdy sąd merytorycznie rozpoznaje wniosek organu sądowego państwa wydania nakazu i w związku z tym bada obligatoryjne i fakultatywne przesłanki odmowy wyrażenia zgody, co – jak wiadomo – w sprawie nie mało miejsca.

Sąd Najwyższy uznał jednak, że wymóg formalny kasacji określony w art. 526 § 1 k.p.k. spełniony został poprzez zaprezentowanie „opisowej” formy zarzutu kasacyjnego, która wprawdzie zupełnie nie koresponduje z wyliczonymi w zarzucie przepisami procesowymi uznanymi przez Prokuratora Generalnego za naruszone, niemniej pozwala na odczytanie rzeczywistego powodu, dla którego wniesiona została w sprawie kasacja. Należy bowiem przyjąć, iż za rażące naruszenie prawa procesowego uznane zostało zaniechanie przystąpienia do merytorycznej oceny wniosków sądów słowackich, zamiast czego Sąd Okręgowy w K. skoncentrował się niepotrzebnie na trybach procedowania przez sądy słowackie, co z uwagi na zasadę wzajemnego uznawania powinno – co do zasady – pozostawać poza polem rozważań sądu polskiego. Jak wynika z uzasadnienia kasacji, zdaniem jej autora, Sąd Okręgowy w K. powinien w szczególności przyjąć, że wydany w sprawie europejski nakaz aresztowania jest ważny, a w konsekwencji powinny zostać merytorycznie rozpoznane wnioski sądów słowackich. Tak sformułowanym zarzutem autor kasacji trafia niewątpliwie w sedno sprawy, co nie oznacza, że jego zapatrywania w przedmiotowej kwestii Sąd Najwyższy w pełni podziela.

Wyjściowo należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy w pełni zgadza się z kluczowym założeniem tkwiącym u podstaw zaskarżonego postanowienia, według którego nie jest możliwe orzekanie w przedmiocie wniosku o rozszerzenie ścigania osoby przekazanej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania, jeśli nieskuteczny bądź nieważny jest ów nakaz.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy nie podziela zapatrywania autora kasacji, jakoby Sąd Okręgowy w K. niepotrzebnie zagłębił się w problematykę ważności europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez Sąd Powiatowy w B. w dniu 20 marca 2007 r., sygn. OTp 149/07, miast zająć się analizą przesłanek decydujących o wyrażeniu zgody na rozszerzenie ścigania. Sąd Najwyższy w pełni podziela zapatrywania wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2006 r., sygn. I KZP 21/06 (OSNKW 2006, nr 9, poz. 77), według której sąd polski, przed przystąpieniem do weryfikacji przesłanek odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania (w tym przypadku odpowiednio: wyrażenia zgody na rozszerzenie ścigania) nie jest zwolniony od zbadania, czy europejski nakaz wydano prawidłowo. To badanie – jak podkreśla Sąd Najwyższy – z uwagi na zasadę wzajemnego uznawania, powinno następować wyjątkowo, nie powinno obejmować elementów o charakterze ocennym, takich na przykład jak istnienie uzasadnionego podejrzenia, że osoba ścigana popełniła zarzucane jej przestępstwo, lecz kwestii tego rodzaju, jak np. kompetencja organu sądowego państwa do wydania nakazu. Konfiguracja proceduralna występująca w rozpoznawanej sprawie bez wątplenia wskazuje na taką potrzebę.

Problemem w sprawie jest w ocenie Sądu Najwyższego nie to, że Sąd Okręgowy w K. zajął się problematyką ważności europejskiego nakazu aresztowania wydanego w sprawie Karola M., lecz to, że zajął się nią nie dość wnikliwie, zaś wnioski, do których doszedł, nie usprawiedliwiają zaniechania badania sprawy przez pryzmat przesłanek dopuszczalności odmowy zgody na rozszerzenie ścigania. Sąd Najwyższy wyraża stanowcze przekonanie, że uwzględniając treść i sens zasady wzajemnego uznawania, należy uznać za możliwe zakwestionowanie prawidłowości wydania europejskiego nakazu aresztowania jedynie wówczas, gdy dojdzie do stanowczego ustalenia, że jest on nieważny lub prawnie nieskuteczny. Nie jest zaś wystarczające z tego punktu widzenia przypuszczenie, że nakaz ów „może być nieważny” (s. 8 uzasadnienia zaskarżonego po-

stanowienia). Zdaniem Sądu Najwyższego niewłaściwe jest też w tym kontekście korzystanie z trybu przewidzianego w art. 607z k.p.k., co uczyniono w celu pozyskania odpisu orzeczenia Sądu Najwyższego Republiki Słowacji z dnia 18 listopada 2012 r. (nota bene, wbrew twierdzeniu prokuratora, nie mającego w niniejszej sprawie większego znaczenia). Zastosowanie tego trybu, pozwalającego zresztą na orzekanie w sytuacji braku pełnej jasności co do okoliczności sprawy (art. 607z § 2 k.p.k.), jest dopuszczalne w zakresie informacji niezbędnych w sprawie z merytorycznego punktu widzenia. W układzie procesowym występującym w rozpoznawanej sprawie chodzi tymczasem o uzyskanie pełnej jasności co do okoliczności mającej charakter czysto formalny.

Nie jest też trafnym argumentem „fakultatywny” charakter wyrażenia zgody, o której mowa w art. 607za § 1 k.p.k., do czego odwołuje się Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Decyzja w tym przedmiocie nie ma – co do zasady – charakteru fakultatywnego. Wyrażenie zgody następuje bowiem zawsze, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie okoliczności wymienione w art. 607p lub art. 607r § 1 i 3 k.p.k., przy czym te, które wymieniono w pierwszym z przywołanych przepisów, zawsze prowadzą do odmowy wyrażenia zgody na rozszerzenie ścigania, zaś te, o których mowa w drugim, mogą być podstawą niewyrażenia zgody.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy w K. dogłębnie przeanalizuje okoliczności, które mają znaczenie decydujące dla stwierdzenia, czy europejski nakaz aresztowania wydany w dniu 20 marca 2007 r. jest w świetle przepisów prawa słowackiego ważny, czy też nie. Nie jest w tym przedmiocie wystarczające odwołanie się do stwierdzenia zawartego w uzasadnieniu orzeczenia Sądu Okręgowego w B. z dnia 9 maja 2011 r., sygn. 2 Tpo 34/2011, które dotyczyło wprost prawidłowości zastosowania wobec Karola M. środka zapobiegawczego, a nie ważności europejskiego nakazu aresztowania. Z większą niż dotąd wnikliwością Sąd Okręgowy w K. powinien pochylić się nad rozwiązaniami przyjętymi w słowackich ustawach z 2004 r. i z 2010 r. oraz nad zawartym w tej ostatniej ustawie unormowaniem intertemporalnym i jego zastosowaniem w sytuacji, gdy ustawa nowa weszła w życie już po wniesieniu aktu oskarżenia w sprawie. Istotnym wydaje się z tego punktu widzenia także i to, czy wniesiony w sprawie akt oskarżenia obejmował tylko czyn, co do którego nastąpiło przekazanie Karola M. stronie słowackiej na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 stycznia 2011 r., czy także czyny, co do których zachodziła (i nadal zachodzi) potrzeba uzyskania zgody na rozszerzenie ścigania.

Do dyspozycji Sądu Okręgowego w K. pozostają ponadto uprzednio już pozyskane informacje od słowackiego przedstawiciela w Eurojust oraz stanowisko opracowane przez Prokuratora Generalnego Republiki Słowacji (...). Gdyby miało się to, z uwagi na szczególną konfigurację faktyczną i skomplikowanie materii prawnej, okazać nazbyt trudne, brak jest przeszkód do sięgnięcia po opinię biegłego z zakresu słowackiego prawa karnego procesowego. Zasada *iura novit curia* odnoszona jest wszak jedynie do prawa polskiego (S. Waltoś, P. Hofmański, *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2013, s. 343).

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej analizy Sąd Okręgowy dojdzie do wniosku, że wobec ich niedopuszczalności brak jest prawnych możliwości rozpoznania wniosku sądów słowackich o wyrażenie zgody na rozszerzenie ścigania, wnioski te winien pozostawić bez rozpoznania, dając tym samym wyraz przekonaniu, że brak jest podstaw do ich merytorycznego rozpoznania. W przeciwnym wypadku Sąd Okręgowy w K. przystąpi do rozpoznania rzeczonych wniosków przez pryzmat obligatoryjnych i fakultatywnych przesłanek odmowy przekazania osoby ściganej określonych w art. 607p i art. 607r k.p.k., które znajdują odpowiednie zastosowanie w sytuacji określonej w art. 607za § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w postanowieniu.

Uzasadnienie zdania odrębnego SSN Wiesława Kozielowicza złożonego od postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2013 r., sygn. IV KK 377/13.

Nie zgadzam się z rozstrzygnięciem zawartym w powołanym wyżej postanowieniu Sądu Najwyższego, ani z uzasadnieniem tego stanowiska.

Uważam, że kasację Prokuratora Generalnego, wniesioną na niekorzyść Karola M., od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 25 kwietnia 2013 r., sygn. (...), należało oddalić jako oczywiście bezzasadną.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu swojego postanowienia przyznaje, że cyt. „Prokurator Generalny zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w K. w całości, na niekorzyść osoby ściganej Karola M., formułując zarzuty obrazy art. 607e § 3 k.p.k., art. 607za § 1 k.p.k. w związku z art. 607p k.p.k. i art. 607r § 1 k.p.k. Przepisów tych Sąd Okręgowy w sposób oczywisty jednak nie naruszył, względnie naruszyć nie mógł, ponieważ z treści zaskarżonego postanowienia i jego uzasadnienia wynika, iż w ogóle nie przystąpił do rozpoznawania wniosków sądów słowackich o wyrażenie zgody na rozszerzenie ścigania Karola M.. Ze względów formalnych uznał bowiem wyrażenie takiej zgody na niedopuszczalne, choć w sentencji postanowienia niekonsekwentnie orzekł o nieuwzględnieniu wniosku”. W tej części w pełni podzielam ten pogląd większości składu orzekającego. Również akceptuję ustalenie Sądu Najwyższego, w którym cyt. „Sąd Najwyższy nie podziela zapatrywania autora kasacji, jakoby Sąd Okręgowy w K. niepotrzebnie zagłębił się w problematykę ważności europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez Sąd Powiatowy w B. w dniu 20 marca 2007 r., sygn. (...), zamiast zająć się analizą przesłanek decydujących o wyrażeniu zgody na rozszerzenia ścigania”. Oczywistym jest bowiem w świetle treści uchwały Składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2006 r., sygn. I KZP 21/06, że Sąd Okręgowy w K. przed przystąpieniem do weryfikacji wniosku o wyrażenie zgody na rozszerzenie ścigania był zobligowany dokonać ustaleń czy europejski nakaz aresztowania wydano prawidłowo. W realiach sprawy, zwłaszcza mając na uwadze postawę strony słowackiej w trakcie postępowania, nie mogę natomiast zgodzić się z twierdzeniem Sądu Najwyższego, iż Sąd Okręgowy w K. problematyką ważności europejskiego nakazu aresztowania zajął się cyt. „nie dość wnikliwie”.

Mój sprzeciw budzi też przyjęta w postanowieniu wykładnia art. 536 k.p.k. Odnosząc się bowiem do treści zarzutu kasacji Sąd Najwyższy z jednej strony słusznie stwierdza, że:

- 1) art. 607e § 3 k.p.k. w ogóle nie ma zastosowania w układzie procesowym występującym w niniejszej sprawie. Dotyczy on bowiem sytuacji, w której sąd polski orzeka w sprawie osoby przekazanej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania do Polski przez organ sądowy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej i formułuje odstępstwo od zasady specjalności, umożliwiające ściganie w zakresie wykraczającym poza pierwotne przekazanie osoby ściganej;
- 2) art. 607za § 1 zdanie pierwsze k.p.k. jest przepisem określającym właściwość sądu polskiego do wydania postanowienia w przedmiocie wniosku właściwego organu sądowego państwa wydania nakazu o wyrażenie zgody na rozszerzenie ścigania. Ponieważ sądem, który uprzednio wykonywał europejski nakaz aresztowania w sprawie, był Sąd Okręgowy w K., tenże Sąd pozostawał właściwy do orzekania o wyrażeniu zgody na rozszerzenie ścigania, w związku z czym nie naruszono reguł określających właściwość sądu;
- 3) art. 607 za § 1 zdanie drugie k.p.k. wskazuje na odpowiednie stosowanie przypisów art. 607p k.p.k. i art. 607r § 1 k.p.k., jednak następuje to dopiero wówczas, gdy sąd merytorycznie rozpoznaje wniosek organu sądowego państwa wydania nakazu i w związku z tym bada obligatoryjne i fakultatywne przesłanki odnowy wyrażenia zgody, co - jak wiadomo - w sprawie nie mało miejsca.

Z drugiej zaś strony Sąd Najwyższy „odczytał” jako cyt. „rzeczywisty powód dla którego kasacja została wniesiona” to, iż cyt. „za rażące naruszenie prawa procesowego uznane zostało, zaniechanie przystąpienia do merytorycznej oceny wniosków sądów słowackich, zamiast czego Sąd Okręgowy w K. skoncentrował się niepotrzebnie na trybach procedowania przez sądy słowackie, co z uwagi na zasadę wzajemnego uznawania powinno - co do zasady - pozostawać poza polem rozważań sądu polskiego”.

Takie postąpienie Sądu Najwyższego mogę obrazowo określić jako włożenie króliczka do cylindra tylko po to aby następnie stwierdzić, wyciągając go z cylindra, że w cylindrze był jednak króliczek. Sąd Najwyższy tak „odczytując” zarzut kasacji wniesionej na niekorzyść, niewątpliwie zastosował instytucję art. 118 § 1 i 2 k.p.k. W świetle prezentowanego w niektórych orzeczeniach Sądu Najwyższego poglądu dokonując interpretacji zarzutów kasacyjnych przez pryzmat art. 118 § 1 i 2 k.p.k. ocenia się, oprócz zakresu i treści zarzutu podniesionego przez autora kasacji, którym jest przecież zawsze wykwalifikowany podmiot, nawet i to przeciwko któremu orzeczeniem kasacja została wniesiona (por. OSNKW 2001, z. 7-8, poz. 61, OSNKW 2003, z. 9-10, poz. 88). Jestem przeciwnikiem „odczytywania treści” kasacji przez pryzmat art. 118 § 1 i 2 k.p.k., gdyż w ten sposób bardzo łatwo niweczy się gwarancyjny wymóg z art. 536 k.p.k. Ten ostatni przepis przecież głosi, że granice orzekania Sądu Najwyższego rozpoznającego kasację tworzą granice zaskarżenia (zakres zaskarżenia) oraz podniesione zarzuty. W przedmiotowej sprawie mamy nadto do czynienia z kasacją wniesioną na niekorzyść. Rozpoznając zaś kasację Sąd Najwyższy może orzec na niekorzyść oskarżonego, tylko wtedy, gdy tę kasację wniesiono na jego niekorzyść oraz tylko w razie stwierdzenia uchybień podniesionych w kasacji lub podlegających uwzględnieniu z urzędu (uchybień wymienione w art. 439 k.p.k.)”.

1.2.10. Dopuszczalność bezpośredniego stosowania Konstytucji w zakresie podstawy do wniesienia środka zaskarżenia.

przepisy:

hasła: Konstytucja

Postanowienie z dnia 13 marca 2014 r., IV KZ 13/14

Teza:

Stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 8 października 2013 r., K 30/11, niekonstytucyjności braku w art. 81 k.p.k. możliwości zażalenia się na odmowę ustanowienia oskarżonemu obrońcy z urzędu oznacza, że sam fakt, iż w świetle art. 459 § 2 *in fine* w zw. z art. 466 § 1 k.p.k., nie jest to zarządzenie zaskarżalne, nie ma tu aktualnie znaczenia, gdyż rozwiązanie to jest niezgodne z Konstytucją RP, a Sądy, dopóki nie dojdzie do odpowiedniej zmiany przepisów, w razie zdecydowania o takiej odmowie, powinny wprost stosować przepisy Ustawy zasadniczej dotyczące prawa oskarżonego do obrony, jak i możliwości zaskarżania pierwszoinstancyjnie wydanych decyzji procesowych wskazanych w tym orzeczeniu Trybunału.

Z uzasadnienia:

„W sprawie niniejszej, po utrzymaniu w mocy, wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 września 2012 r., sygn. akt (...), orzeczenia Sądu Rejonowego w K. z dnia 16 maja 2012 r., sygn. akt (...), skazującego Aleksandra K. za przestępstwo z art. 178a § 2 k.k. na karę 3 miesięcy ograniczenia wolności, z jednoczesnym zakazem prowadzenia rowe-

rów na okres 1 roku, skazany wystąpił w lipcu 2013 r. z własnym wnioskiem o wznowienie tego procesu. We wniosku tym podniósł błędy formalne, jakie miały miejsce w tym postępowaniu, powołując się także na nowe fakty i dowody zatajone przez Policję, zawierając też prośbę o przyznanie pomocy prawnej z urzędu (k. 5 akt (...)).

Zarządzeniem z dnia 21 października 2013 r., został on wezwany do uzupełnienia braków formalnych pisma przez uiszczenie opłaty od wniosku o wznowienie w kwocie 150 zł oraz o konieczności sporządzenia tego wniosku i podpisania go przez adwokata (k. 36-37). W odpowiedzi na to, wnioskodawca uiszczając opłatę od wniosku, wskazał też, że jest osobą bezrobotną, utrzymuje się z prac dorywczych i jeżeli jest na wolności to zarabia w miesiącach letnich od kwietnia do października od 500-700 zł miesięcznie, z powołaniem się jednocześnie, że w 2013 r., od lipca do września, odbywał zastępczą karę pozbawienia wolności za orzeczoną w tej sprawie karę ograniczenia wolności w wymiarze 45 dni i dlatego nie ma środków na adwokata z wyboru.

Zarządzeniem z dnia 21 listopada 2013 r. upoważniony sędzia Sądu Apelacyjnego w R. odmówił ustanowienia wnioskodawcy obrońcy z urzędu, uznając, że nie wykazał on w należyty sposób swojej niezamożności (k. 43-44). Następnie zaś, po ponownym wezwaniu go do uzupełnienia braku w zakresie tzw. przymusu adwokackiego (k. 47), zarządzeniem z dnia 9 stycznia 2014 r., odmówiono przyjęcia osobistego wniosku o wznowienie postępowania (k. 51-52), zarządzając też zwrot skazanemu uiszczonej opłaty od wniosku po uprawomocnieniu się tego rozstrzygnięcia (k. 53).

W zażaleniu na odmowę przyjęcia wniosku, skazany podniósł, że nie ustanowiono mu obrońcy z urzędu, mimo że jego zarobki, jeżeli znajdzie pracę dorywczą, wynoszą 500-600 zł, co naruszyło jego prawo do obrony, a na opłatę od wniosku musiał pożyczyć pieniądze. Wskazał też, że radca prawny, do którego się zwrócił wyraził chęć reprezentowania go, ale tylko z urzędu, ponieważ jako pracujący tylko dorywczo, nie ma możliwości uregulowania mu jego wynagrodzenia (k. 54).

Rozpoznając to zażalenie Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie to jest zasadne. Przede wszystkim należy stwierdzić, że w aktach sprawy brak jest dokumentu, z którego by wynikało, że Sąd Apelacyjny przyjmując własny wniosek skazanego o wznowienie postępowania i wzywając go do uiszczenia opłaty od tego wniosku oraz przedłożenia tego aktu w postaci pisma sporządzonego i podpisanego przez adwokata, pouczył wnioskodawcę o konieczności należytego wykazania, dla ustanowienia mu obrońcy z urzędu swojej niezamożności. Trzeba jednak przyznać, że jednocześnie w niezrozumiały sposób organ sądowy potraktował następnie jego pismo będące odpowiedzią na wskazane wyżej wezwanie, jako brak prawidłowego wykazania sytuacji majątkowej skazanego, pominał bowiem zupełnie fakt, że Sądy obu instancji zwalniały go od kosztów sądowych postępowania karnego. Przywołany zaś przez te Sądy art. 624 § 1 k.p.k., wyraźnie wskazuje, że następuje to, gdy uiszczenie tych kosztów byłoby zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów skazanego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, że w zażaleniu na odmowę przyjęcia środka zaskarżenia, skarżący ma prawo powołać się na bezzasadną odmowę wyznaczenia mu obrońcy z urzędu, która spowodowała, iż nie mógł on dopełnić wymogów tego pisma w zakresie tzw. przymusu adwokackiego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2008 r., V KZ 82/07, OSNKW 2008, z. 2, poz. 20). I w sprawie niniejszej skarżący tak właśnie, i słusznie, postąpił. Nieustanowienie mu obrońcy z urzędu dla rozważenia istnienia podstaw do wznowienia procesu nastąpiło bowiem w realiach tej sprawy w sposób pobieżny, nieuwzględniający całokształtu jej materiałów, wskazujących na sytuację majątkową skazanego, który zarówno w postępowaniu przygotowawczym (k. 57-57v akt II K 257/12), jak i w postępowaniu przed Sądem (k. 78v tych akt), w sposób niezmienny opisywał swoje możliwości zarobkowania, a Sądy uznawały to za

wiarygodne, zwalniając go od ponoszenia kosztów procesu. W realiach tej sprawy zatem, niewłaściwe podejście organów sądowych do kwestii powołania wnioskodawcy obrońcy z urzędu stało się powodem odmówienia mu następnie przyjęcia jego własnego wniosku, jako niespełniającego wymogu przymusu adwokackiego, a który to powód nie istniałby, gdyby postąpiły one w sposób właściwy.

Powyższe wskazuje, że zażalenie to jest zasadne, zatem Sąd Najwyższy uchylił zarówno zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku osobistego skazanego, jak i poprzedzające je zarządzenie o odmowie ustanowienia mu obrońcy z urzędu dla rozważania sporządzenia wniosku odpowiadającego wymogom prawa procesowego i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Przewodniczącemu Wydziału Sądu Apelacyjnego w R. Przy ponownym rozpoznawaniu Przewodniczący powinien mieć na uwadze zarówno oświadczenia składane w postępowaniu w przedmiocie o wznowienie, jak i materiały związane z sytuacją majątkową skazanego zgromadzone w postępowaniu, którego wniosek o wznowienie dotyczy, aczkolwiek powinien też rozważyć potrzebę wezwania wnioskodawcy do ewentualnego uaktualnienia informacji odnośnie obecnych jego dochodów i możliwości ich pozyskiwania.

Należy ponadto przy ponownym rozpatrywaniu powyższej kwestii mieć na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 r., K 30/11, OTK-A 2013, nr 7, poz. 98; Dz.U. z 2013, poz. 1262, mocą którego uznano przepis art. 81 § 1 k.p.k., w zakresie, w jakim nie przewiduje on sądowej kontroli zarządzenia o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu dla oskarżonego, który złożył wniosek w trybie art. 78 § 1 k.p.k., za niezgodny z art. 42 ust. 2 w zw. z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji RP, a więc z prawem do obrony, prawem do rzetelnego procesu i prawem do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydawanych pierwszoinstancyjnie, które to orzeczenie obowiązuje od 29 października 2013 r., a więc wiązało już Sąd, który w tej sprawie rozstrzygał w przedmiocie wniosku skazanego o ustanowienie mu obrońcy w dniu 21 listopada 2013 r. Stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny w przywołanym wyroku z dnia 8 października 2013 r., K 30/11, niekonstytucyjności braku w art. 81 k.p.k. możliwości zażalenia się na odmowę ustanowienia oskarżonemu obrońcy z urzędu oznacza, że sam fakt, iż w świetle art. 459 § 2 in fine w zw. z art. 466 § 1 k.p.k., nie jest to zarządzenie zaskarżalne, nie ma tu aktualnie znaczenia, gdyż rozwiązanie to jest niezgodne z Konstytucją RP, a Sądy, dopóki nie dojdzie do odpowiedniej zmiany przepisów, w razie zdecydowania o takiej odmowie, powinny wprost stosować przepisy Ustawy zasadniczej dotyczące prawa oskarżonego do obrony, jak i możliwości zaskarżania pierwszoinstancyjnie wydanych decyzji procesowych wskazanych w tym orzeczeniu Trybunału.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.3. Orzecznictwo Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4. Zagadnienia prawne

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.1. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Olsztynie, I KZP 3/14

Czy użyty w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz.

1247) termin "orzeczona kara podlegająca wykonaniu" odnosi się do każdej jednostkowej, bezwarunkowej, nie wykonanej jeszcze kary orzeczonej za konkretny czyn, który w następstwie zmiany ustawy stał się wykroczeniem, czy też wymieniony warunek wyłącza zastosowanie tego przepisu w sytuacji, gdy owa kara jednostkowa została pochłonięta przez karę łączną, orzeczoną w związku z wystąpieniem realnego zbiegu przestępstw?"

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.2. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Warszawie, I KZP 4/14

Czy na postanowienie sądu I instancji wydane na podstawie art. 50 ust.1 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 października 2013 roku poz. 1247) przysługuje zażalenie?

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.3. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Tarnowie, I KZP 5/14

Czy zawarte w art. 50 ust 2 ustawy z dnia 27 września 2013r o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013r, poz. 1247) określenie "górna granica ustawowego zagrożenia przewidziana za ten czyn" odnosi się wyłącznie do zagrożenia przewidzianego w sankcji przepisu określającego dany typ wykroczenia, czy też należy go odnosić do górnej ustawowej granicy danego rodzaju kary przewidzianej w Kodeksie wykroczeń?

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.4. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Gliwicach, I KZP 6/14

Czy wobec braku uwzględnienia w art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2013.1247) reguł zamiany kary ograniczenia wolności orzeczonej wobec sprawcy przestępstwa podlegającego kontrawencjonalizacji w sytuacji, gdy odpowiedni przepis kodeksu wykroczeń w sankcji nie przewiduje takiego rodzaju kary postępowanie dotyczące zamiany, jak i wykonawcze, należy umorzyć, czy też orzeczona kara ograniczenia wolności powinna być zamieniona na karę przewidzianą za wykroczenie, ze zmianą rodzaju kary?

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.5. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, I KZP 7/14

Czy użyte w art. 82 § 1 kk określenie "nie odwołano warunkowego zwolnienia" odnosi się do sytuacji, gdy w okresie 6 miesięcy po upływie okresu próby nie wydano prawomocnego, czy też nieprawomocnego postanowienia o odwołaniu warunkowego zwolnienia?

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.6. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy w Chorzowie, I KZP 8/14

Czy przedmiotem ochrony art. 291 § 1 kk jest własność, a w konsekwencji czy właściciel jest podmiotem bezpośrednio pokrzywdzonym przestępstwem paserstwa?

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
1.4.7. Wniosek o rozstrzygnięcie rozbieżności przedstawiony przez Rzecznika Praw Obywatelskich, I KZP 9/14

Czy sąd stosujący tymczasowe aresztowanie w ramach procedury wykonywania Europejskiego Nakazu Aresztowania jest uprawniony do badania, czy zachodzi przesłanka ogólna stosowania środka zapobiegawczego, o której mowa w art. 249 § 1 k.p.k., czy też samo wydanie ENA należy uznać za wystarczające uprawdopodobnienie zarzutu popełnienia przestępstwa (art. 249 § 1 k.p.k.) rodzące po stronie organu sądowego państwa wykonania ENA obowiązek zastosowania tymczasowego aresztowania z wyłączeniem stosowania art. 249 § 1 k.p.k.?

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
1.4.8. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Łodzi, I KZP 10/14

Czy zwrot "w tym w trakcie prowadzenia czynności wyjaśniających", wprowadzony art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 października 2010 r. (Dz. U. Nr 225 poz. 1466) do przepisu art. 17 § 3 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, może upoważnić straż gminną (miejską) do wykonywania uprawnień oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń?

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
1.4.9. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Częstochowie, I KZP 11/14

Czy Straż gminna (miejska) jest uprawniona do złożenia wniosku o ukaranie za wykroczenie z art. 96 § 3 k.w. w sytuacji, gdy w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniła popełnienie tegoż wykroczenia przez właściciela lub posiadacza pojazdu?

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
1.4.10. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Świdnicy, I KZP 12/14

Czy po zmianie art. 17 § 3 kpw od 31 grudnia 2010 roku stráže gminne posiadają uprawnienie oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenie z art. 96 § 3 kw ujawnione w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających?

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

2.1. Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2. Wokanda Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.1. Uprawnienie pokrzywdzonego do wniesienia aktu oskarżenia (SK 1/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 55 ust. 1 zdanie 1 oraz art. 330 § 2 zdanie 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego z art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, w zakresie w jakim uprawnienie do wniesienia przez pokrzywdzonego aktu oskarżenia powstaje jedynie w przypadku powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.2. Tymczasowe aresztowanie; wyłączenie możliwości telefonicznego porozumiewania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą (K 54/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 217c ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny wykonawczy w zakresie, w jakim wyłącza możliwość telefonicznego porozumiewania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.3. Wykroczenia; ograniczenie praw i wolności obywateli w zakresie możliwości uzyskania informacji o popełnionym wykroczeniu (K 51/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności:

1) art. 38 ustawy z 21 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 2 Konstytucji RP w zakresie w jakim narusza on konstytucyjną zasadę ochrony zaufania obywateli do Państwa;

2) art. 38 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 42 ust. 2 oraz 3 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zakresie w jakim uniemożliwia on obywatelowi skuteczną obronę oraz stawia go przed wyborem zrzeczenia się konstytucyjnego prawa domniemania niewinności albo narażenia na postępowanie sądowe, a także w zakresie w jakim znajdujące się w nim rozwiązania są nieproporcjonalne do celów osiągniętych przez Państwo;

3) art. 38 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie w jakim różnicuje on prawo obywateli do równego traktowania przez władze publiczne w zależności od rodzaju służby państwowej dokonującej kontroli;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.4. Dochodzenie roszczeń odszkodowawczych; przedawnienie roszczenia o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie (K 32/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 555 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego z:

- art. 77 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP;

- art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.5. Określenie wymiaru kary za wykroczenia drogowe (K 30/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności Załączników Nr 1 oraz Nr 2 do ustawy z dnia 6 września 2001 r o transporcie drogowym z art. 10 w związku z art. 173 i w związku z art. 175 ust. 1 oraz w związku z art. 45 ust 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.6. Wolność słowa; ograniczenia wolności słowa (K 28/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 16 ust. 3 pkt 1, art. 16 ust. 3 pkt 2 w części zawierającej słowa "i miejsca urodzenia", art. 16 ust. 3 pkt 3, art. 16 ust. 3 pkt 4, oraz art. 16 ust. 3 pkt 6 oraz art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 1 lipca 2005 roku o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepieniu komórek, tkanek i narządów z art. 47 oraz z art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.7. Podstawa uchylecia prawomocnego mandatu karnego (K 23/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 101 § 1 zdanie 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia w zakresie, w jakim nie przewiduje jako podstawy uchylecia prawomocnego mandatu karnego sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją RP, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego stanowiącego podstawę ukarania za wykroczenie w postępowaniu mandatowym - z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.8. Prawo zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń; obowiązek poinformowania zatrzymanego o takim prawie (K 19/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 244 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego - w zakresie, w jakim nie przewiduje prawa zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń i obowiązku poinformowania zatrzymanego o takim prawie - z art. 42 ust. 2 i art. 42 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2. art. 75 § 1a Kodeksu karnego jest zgodny z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 42 ust. 3 Konstytucji RP i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 2 Konstytucji RP,

3. art. 75 § 1a Kodeksu karnego jest zgodny z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP i w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌

2.2.14. Odpowiedzialność za przestępstwo skarbowe; odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe (P 40/13)

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu wystąpił z pytaniem: czy art. 62 § 2 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy w zakresie, w jakim dopuszcza odpowiedzialność za przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe, pomimo uprzedniego zastosowania, na podstawie art. 108 § 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, wobec tej samej osoby, za ten sam czyn, swoistej sankcji podatkowej, polegającej na obowiązku zapłaty podatku w efekcie samego wystawienia fikcyjnej faktury wskazującej kwotę podatku, jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌

2.2.15. Przeniesienie sędziego na nowe miejsce służbowe (P 35/13)

Sąd Najwyższy wystąpił z pytaniem: czy art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych jest zgodny z art. 180 ust. 2 i 5 w związku z art. 180 ust. 1, art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 186 ust. 1 oraz w związku z art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌

2.2.16. Skrócenie *vacatio legis* (P 29/13)

Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach wystąpił z pytaniem: czy art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 maja 2012 roku o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w związku z nakazem zachowania odpowiedniej *vacatio legis*, jest zgodny z art. 2 w związku z art. 88 ust. 1 i 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌

2.2.17. Dopuszczenie zawieszenia postępowania karnego w celu oczekiwania na prejudycjalność orzeczenia innego sądu (P 20/13)

Sąd Okręgowy w Warszawie wystąpił z pytaniem: czy art. 22 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego jest zgodny z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP w zakresie w jakim nie dopuszcza zawieszenia postępowania karnego w celu oczekiwania na prejudycjalność orzeczenia innego sądu;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌

2.2.18. Wskazanie sprawcy wykroczenia drogowego (P 27/13)

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wystąpił z pytaniem: czy art 96 § 3 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń jest zgodny z art. 2 oraz 42 ust. 1 w zw. z art 31 ust.3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.19. Siedziby i obszary właściwości prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych (U 10/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności o zbadanie zgodności:

1) przepisu § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 marca 2010 roku w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości w zakresie, w jakim:

a) ustalony w pkt 1 obszar właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku nie obejmuje obszaru właściwości Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce,

b) ustalony w pkt 6 obszar właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi nie obejmuje obszaru właściwości Prokuratury Okręgowej w Płocku,

c) w ustalonym w pkt 10 obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie pozostawiony został obszar właściwości Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce oraz Prokuratury Okręgowej w Płocku;

2) przepisu § 3 rozporządzenia wymienionego w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim, w ustalonym:

a) w pkt 1 obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku, nie przewiduje utworzenia Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce,

b) w pkt 6 obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi, nie przewiduje utworzenia Prokuratury Okręgowej w Płocku,

c) w pkt 10 obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie:

- w lit. a - tworzy Prokuraturę Okręgową w Ostrołęce,

- w lit. b - tworzy Prokuraturę Okręgową w Płocku;

3) przepisu § 3 rozporządzenia wymienionego w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim:

a) w ustalonym w pkt 2 lit. b obszarze właściwości Prokuratury Okręgowej w Elblągu, utworzonej w obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku, pozostawiony został obszar właściwości Prokuratury Rejonowej w Działdowie,

b) ustalony w pkt 6 obszar właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi nie obejmuje obszaru właściwości Prokuratury Rejonowej w Działdowie;

4) przepisu § 5 rozporządzenia wymienionego w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim, w ustalonym:

a) w pkt 5 obszarze właściwości Prokuratury Okręgowej w Elblągu, tworzy - w lit. b - Prokuraturę Rejonową w Działdowie,

b) w pkt 26 obszarze właściwości Prokuratury Okręgowej w Płocku, nie przewiduje utworzenia Prokuratury Rejonowej w Działdowie

z art. 17 ust. 12 i ust. 13 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.20. Upoważnienie Ministra Sprawiedliwości do żądania od prezesa sądu apelacyjnego akt spraw sądowych (U 9/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności o zbadanie zgodności przepisu § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2012 roku w sprawie nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów powszechnych w zakresie, w jakim upoważnia Ministra Sprawiedliwości do żądania od prezesa sądu apelacyjnego akt spraw sądowych - z art. 10 ust. 1, art. 173, art. 178 ust. 1, art. 47 w związku z art. 51 ust. 2 i 5 w związku z art. 31 ust. 3 oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP i z art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.21. Zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich; system izolacji nieletnich (U 7/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności o zbadanie zgodności § 25 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 roku w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich oraz § 34 rozporządzenia w zakresie w jakim odsyła do odpowiedniego stosowania § 25 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia z art. 95 § 3 ustawy z dnia 26. października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 92 ust. 1 zdanie 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.22. Wysokość grzywien za wykroczenia (U 4/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie:

1) przepisów Załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 roku w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń:

a) Tabeli A-z art. 33 w związku z art. 34, art. 51 § 1 i § 2, art. 64 § 1, art. 65 § 1 i § 2, art. 67 § 1, art. 77, art. 78, art. 81, art. 82 § 1 - 5, art. 117, art. 140, art. 141 oraz art. 145 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń, w związku z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w związku z art. 178, art. 179 pkt 2, art. 181, art. 183, art. 184 ust. 3, art. 187 oraz art. 188 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku - Prawo geologiczne i górnicze, w związku z art. 431 ust. 1 oraz art. 45 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, jak również w związku z art. 96 § 1, a także z art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a przez to również z art. 92 ust. 1 oraz z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

b) Tabeli B - z art. 33 w związku z art. 34, art. 84, art. 85 § 1, art. 86 § 1 i § 2, art. 88, art. 90, art. 91, art. 92 § 1, art. 92a, art. 94 § 1, art. 95, art. 96 § 1 pkt 2 oraz pkt 4 i pkt 5, art. 97, art. 100 pkt 2 i pkt 4, art. 101 i art. 102 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń oraz w związku z art. 96 § 1, a także z art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a przez to również z art. 92 ust. 1 oraz z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

c) Tabeli C - z art. 33 w związku z art. 34 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń w związku z art. 92 ust. 1 i ust. 2 oraz Załącznikiem Nr 1 do ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym, w związku z art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o systemie tachografów cyfrowych oraz w

tylko do tych spraw, w których brał udział w wydaniu orzeczenia, które zostało uchylone, umożliwiając kilkukrotne orzekanie przez tego samego sędziego w danej sprawie w II instancji narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a w szczególności wynikające z prawa do sądu, prawo do rozpatrzenia sprawy przez bezstronny sąd;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.26. Kodeks postępowania karnego; wyłączenie dopuszczalności zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. (SK 65/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 56 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim wyłącza dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. i odnoszącego się do oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 54 k.p.k., z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.27. Obowiązek właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania; wykroczenie drogowe (SK 64/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 96 § 3 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń w związku z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym w zakresie w jakim kryminalizowane (penalizowane) jest niewskazanie przez właściciela lub posiadacza pojazdu na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, także w sytuacji, gdy takie wskazanie narażałoby tę osobę na odpowiedzialność karną za inne wykroczenie drogowe, ponieważ to właściciel lub posiadacz pojazdu był kierującym pojazdem albo takie wskazanie narażałoby osobę najbliższą dla właściciela lub posiadacza pojazdu na odpowiedzialność za inne wykroczenie drogowe, ponieważ to osoba najbliższa dla właściciela lub posiadacza pojazdu byłaby kierującym pojazdem, z art. 42 ust. 2 i 3 Konstytucji RP oraz z art. 18 Konstytucji RP, w związku z art. 47 Konstytucji RP, w związku z art. 71 ust. 1 Konstytucji RP, w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, w związku z art. 2 Konstytucji RP oraz w związku z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.28. Nowelizacja Kodeksu karnego wykonawczego; surowsza kara zastępcza niż w orzeczeniach zapadłych pod rządami poprzedniej ustawy (SK 62/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw z art. 2 Konstytucji RP, art. 42 ust. 1 Konstytucji RP, art. 15 ust 1 zdanie drugie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 roku i art. 7 ust 1 zdanie drugie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.29. Przeciwdziałanie narkomanii; przepadek przedmiotu przestępstwa oraz przedmiotów i narzędzi, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia, nawet jeżeli nie były one własnością sprawcy, niezależnie od winy osoby będącej właścicielem przedmiotu objętego przypadkiem (SK 59/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art.70 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, w zakresie w jakim dopuszcza możliwość orzeczenia przypadku przedmiotu przestępstwa oraz przedmiotów i narzędzi, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia, nawet jeżeli nie były one własnością sprawcy, niezależnie od winy osoby będącej właścicielem przedmiotu objętego przypadkiem z:

- art. 2 w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP,
- art. 31 ust. 3 w związku z art. 21 i art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji RP,
- art. 32 w związku z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.30. Postępowanie karne; zasady przyznawania statusu pokrzywdzonego; składanie fałszywych zeznań (SK 58/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w związku z art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, w zakresie, w jakim pozwala na nieprzyznanie statusu pokrzywdzonego, a co za tym idzie statusu strony postępowania karnego w sprawie składania fałszywych zeznań osobie, która była stroną innego postępowania, w którym te zeznania zostały złożone i służyły za dowód z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.31. Przeciwdziałanie narkomanii; prawo do decydowania o ochronie własnego życia i zdrowia (SK 55/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności rt. 62 oraz art. 63 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zakresie w jakim dotyczy konopi art. 31 ust. 3 w związku z art. 47, art. 53, art. 68 oraz z art. 40 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.32. Wolność sumienia i wyznania (SK 54/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności rt. 196 ustawy 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny z:

1. art. 53 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 54 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie, w jakim ingeruje w wolność sumienia osób niewyznających religii poprzez uniemożliwienie im swobodnego wyrażania ich poglądów odnośnie przedmiotów czci religijnej,
2. art. 54 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim ogranicza wolność wyrażania poglądów w sposób nieproporcjonalny, znacznie wykraczający poza zakres konieczny w demokratycznym państwie prawnym, naruszając istotę tej wolności,

3. art. 25 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie, w jakim chroni osoby wierzące przed obrazą ich uczuć religijnych, a nie chroni osób, które nie wyznają religii a ich przekonania światopoglądowe oraz filozoficzne są naruszane przez inne osoby,

4. art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim nie spełnia wymogów określoności i pewności przepisów prawa karnego;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.33. Występek o charakterze chuligańskim (SK 47/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 115 § 21 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny z art. 31 ust. 3 w związku z art. 41 ust. 1 oraz art. 2 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP:

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.34. Nieprzyznanie statusu pokrzywdzonego, w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., podmiotowi, którego dotyczy dokument poświadczający nieprawdę, wystawiony przez osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu (SK 27/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności przepisu art. 271 § 1 oraz art. 273 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, w zakresie, w jakim nie przyznają statusu pokrzywdzonego, w rozumieniu art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego, podmiotowi którego dotyczy dokument poświadczający nieprawdę, wystawiony przez osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu - w szczególności dla którego dokument ma znaczenie prawne, którego sytuację prawną dokument opisuje lub determinuje, z:

- 1) art. 2 Konstytucji RP,
- 2) art. 45 ust. 1 Konstytucji RP,
- 3) art. 77 ust. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.35. Postępowanie przygotowawcze; wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia bez konieczności sporządzenia uzasadnienia (SK 25/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności przepisu art. 325e § 1 zdanie drugie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w zakresie w jakim umożliwia organom postępowania przygotowawczego wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia, bez konieczności sporządzenia uzasadnienia - z:

- przepisem art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji RP, gwarantującym prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy, podczas gdy wydanie orzeczenia zamykającego drogę do merytorycznego rozpoznania sprawy bez sporządzenia uzasadnienia utrudnia kontrolę instancyjną i złożenie skutecznego środka odwoławczego,

przepisem art. 2 Konstytucji RP gwarantującym nakaz urzeczywistnienia zasad sprawiedliwości społecznej, podczas gdy doszło do pozbawienia skarżącego możliwości merytorycznego skontrolowania niekorzystnej dla niego decyzji,

- przepisem art. 78 w związku z art. 2 Konstytucji RP, gwarantującym dwuinstancyjność postępowań, podczas gdy brak uzasadnienia decyzji organu I instancji de facto uniemożliwia merytoryczną kontrolę zaskar-

zanego orzeczenia, i obecne regulacje procesowe dają tylko iluzoryczną możliwość wniesienia skutecznego odwołania, nie gwarantując w sposób należyty zasady dwuinstancyjności,

- przepisem art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP gwarantującym równe traktowanie obywateli przez władze publiczne, podczas gdy zgodnie z art. 325e § 1a kpk wyróżniony podmiot ma możliwość domagania się sporządzenia uzasadnienia, zaś zwykły obywatel takiej możliwości nie ma, przez co dochodzi do dyskryminacji;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌

2.2.36. Uprawnienia pokrzywdzonego w procesie karnym; pokrzywdzony - oskarżyciel posiłkowy (SK 22/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności:

- art. 53 w zw. z art. 54 § 1, art. 299 § 1 i art. 459 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie, w którym pozbawia pokrzywdzonego prawa strony co do możliwości wniesienia zażalenia na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego od momentu wniesienia aktu oskarżenia do upływu terminu określonego w art. 54 § 1 Kpk, jest niezgodny z art. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 i 7 Konstytucji RP,

- przepisy art. 117 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie w którym pozwalając na umorzenie postępowania przed rozpoczęciem przewodu sądowego wyłączają obowiązek sądu zawiadomienia pokrzywdzonego o czasie i miejscu posiedzenia, wyznaczonego w celu umorzenia postępowania, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 i 7 Konstytucji RP,

- przepisy art. 117 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie w którym pozwalając na umorzenie postępowania rozpoczęciem przewodu sądowego pozwalają sądowi na nieprzeprowadzenie tej czynności sądu nieprzeprowadzania tej czynności, jeżeli pokrzywdzony nie stawił się na wyznaczone posiedzenie, a brak dowodu, że został o niej powiadomiony, jest niezgodny z art. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 i 7 Konstytucji RP,

- przepisy art. 339 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie w którym pozwalając na umorzenie postępowania przed rozpoczęciem przewodu sądowego wyłączają prawo pokrzywdzonego do wzięcia udziału w tym posiedzeniu jest niezgodny z art. art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 2 i 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

- przepisy art. 100 § 2 stawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie w którym pozwalając na umorzenie postępowania przed rozpoczęciem przewodu sądowego wyłączają obowiązek sądu o zawiadomieniu pokrzywdzonego o zapadłym na posiedzeniu postanowieniu jest niezgodny z art. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 i 7 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌

2.2.37. Postępowanie z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (SK 21/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 156 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego oraz § 6 ust. 1, ust. 3 i ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lutego 2012 roku w sprawie sposobu postępowania z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 42 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

3) art. 36c ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zmianami),

4) art. 31 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,

5) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "a także innych ustawach i umowach międzynarodowych",

6) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy, o której mowa w pkt 5, w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "oraz innych [przestępstw] niż wymienione w lit. a - f, godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność",

7) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w pkt 5

- z art. 2, art. 47, art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

o zbadanie zgodności:

1) art. 20c ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

2) art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

3) art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 60 § 2 i § 3, art. 61 § 1, art. 62 § 1, § 3 i § 4, art. 80 § 1 i § 2, art. 93 § 2 i § 3, art. 95 § 1, art. 108 § 2 oraz art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

4) art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej w związku z art. 60 § 2 i § 3, art. 61 § 1, art. 62 § 1, § 3 i § 4, art. 80 § 1 i § 2, art. 93 § 2 i § 3, art. 95 § 1, art. 108 § 2 oraz art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

5) art. 36b ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej, w związku z art. 85 § 4, art. 86 § 4, art. 87 § 4, art. 88 § 3, art. 89 § 3, art. 90 § 3, art. 91 § 4, art. 92 § 3, art. 94 § 3, art. 95 § 2 i art. 96 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy oraz

w związku z art. 100 ust. 1 i art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 19 marca 2004 roku - Prawo celne - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 28 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 24 maja 2002 roku o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu "i innych przestępstw godzących w bezpieczeństwo państwa" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 28 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz c, jak również pkt 5 ustawy, o której mowa w pkt 6 - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 ze zmianami) - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "a także innych ustawach i umowach międzynarodowych" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy, o której mowa w pkt 8 - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "oraz innych [przestępstw - w:] niż wymienione w lit. a - f, godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w pkt 8 - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

11) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 4, art. 12 ust. 3-6, art. 13 oraz art. 15 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

12) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 8 ust. 1 i 3 oraz art. 10 ust. 1, 2, 5 i 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 roku o wykonywaniu mandatu posła i senatora, z art. 87 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych, z art. 38 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym, z art. 49a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze, z art. 24h ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, z art. 25c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym oraz w związku z art. 27c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

13) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 1 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 1990 roku o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

14) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 200 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku - Prawo zamówień publicznych, z art. 46 ust. 1, art. 75 ust. 1 - 4 i art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej oraz w związku z art. 3 ust. 1, art. 20a ust. 1 -3, art. 31 a, art. 36 ust. 1, art. 39 ust. 1 i art. 69e ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

15) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 6 i pkt 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

16) art. 75 d ust. 1 w związku z ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej w związku z art. 108 § 2 i art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.42. Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12)

Sąd Okręgowy w Gliwicach wystąpił z pytaniem: czy art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie niezawierającym regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego i ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do tejże odpowiedzialności, oraz art. 19 i art. 21 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów w zakresie, w jakim do postępowania w przedmiocie odpowiedzialności karnej nie nakazują stosowania odpowiednio przepisu art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w postępowaniu lustracyjnym - są zgodne z art. 2, art. 7 i art. 181 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.43. Postępowanie karne; pozbawienie strony realnego prawa do obrony i skutecznego środka odwoławczego (SK 54/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 446 § 1 i 2 w związku z art. 96 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego z art. 2, art. 32 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 zd. 1., art. 45 ust. 1, art. 47, art. 52 ust. 2 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.44. Karalność bezskutecznego podżegania do pomocnictwa w popełnieniu czynu zabronionego (SK 35/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 13 § 1 i art. 18 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny z art. 2, art. 31 ust. 1 i 3 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.45. Określenie katalogu zbieranych danych o jednostce za pomocą środków technicznych w działaniach operacyjnych; zasady niszczenia pozyskanych danych (K 23/11 – połączona z K 34/11 i K 21/12)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności:

1. art. 19 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
2. art. 9e ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej;
3. art. 36c ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej;
4. art. 31 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych;

5. art. 27 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu;

6. art. 17 ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym;

7. art. 31 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego

- z art. 2 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

o zbadanie zgodności:

1) art. 20c ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego z art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

2) art. 36b ust. 5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, art. 28 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 18 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 32 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego w zakresie w jakim, przepisy te zezwalając na pozyskiwanie danych, o których mowa w art. 180c i art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne nie przewidują zniszczenia tych spośród pozyskanych danych, które nie zawierają informacji mających znaczenie dla prowadzonego postępowania z art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

o zbadanie zgodności:

1) art. 75d ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej z art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

2) art. 75d ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1 z art. 51 ust. 4 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.47. Prawo do korzystania z pomocy obrońcy na etapie czynności wyjaśniających; postępowanie w sprawach o wykroczenia (art. 4 k.p.s.w.) (K 19/11 – połączona z P 22/11)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia – w zakresie, w jakim przepis ten pomija prawo do korzystania z obrońcy na etapie prowadzenia czynności wyjaśniających przez osoby, co do których istnieją uzasadnione podstawy do sporządzenia przeciwko nim wniosku o ukaranie – z art. 2 i art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 6 ust. 3 lit. c Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i podstawowych Wolności.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.48. Dopuszczalność prowadzenia postępowania o przestępstwo wypełniające także znamiona wykroczenia, po tym, gdy postępowanie o wykroczenie zostało prawomocnie zakończone (P 25/11; połączona z P 34/11)

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wystąpił z pytaniem: czy art. 17 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w zakresie w jakim pomija to, że nie wszczynają się

postępowania karnego, a wszczęte umarza, gdy postępowanie o wykroczenie co do tego samego czynu tej samej osoby, zostało wcześniej prawomocnie zakończone, jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP, art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, art. 14 ust. 7 Międzynarodowego paktu Praw Obywatelskich i Politycznych?

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

3. Zmiany w prawie

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

5. Informacja międzynarodowa

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

5.1. Rada Europy

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

5.1.1. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

6. Przegląd książek i czasopism

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

6.1. Przegląd książek

- T. Bojarski, E. Kruk, E. Skrętowicz, Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich. Komentarz, 2014,
- M. Cabalski, Przemoc stosowana przez kobiety. Studium kryminologiczne, 2014,
- T. Jedynak, K. Stasiak, Zarys metodyki pracy kuratora sądowego, 2014,
- H. Kuczyńska, Model oskarżenia przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym, 2014,
- M. Smarzewski, Podmiot bierny przestępstwa. Na tle Włoskiego prawa karnego, 2013,
- B.J. Stefańska, Zatarcie skazania, 2014,
- Szczególne dziedziny prawa karnego tom 11, Prawo karne wojskowe, skarbowe i pozakodeksowe, pod red. M. Bojarskiego, 2014,
- D. Świecki, Postępowanie odwoławcze w sprawach karnych. Komentarz. Orzecznictwo, wyd.2, 2014,
- M. Wysoczyńska, Utrudnianie postępowania karnego. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki, 2014;

6.2. Przegląd czasopism

Orzecznictwo Sądów Polskich 2014 nr 3

- M. Małecki, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 20-13 r., V KK 351/12;
- R. Kmiecik, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., IV KK 402/12;

Palestra 2014 nr 3-4

- P. Kardas, Etyczne i proceduralne determinanty pełnienia funkcji sędziego, obrońcy i oskarżyciela w kontradiktoryjnym procesie karnym;
- M. Kolendowska-Matejczuk, Ustanawianie obrońcy z urzędu w ramach tzw. prawa ubogich w procedurze karnej. Uwagi w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 30/11 oraz zmian prawa, jakie mają wejść w życie z dniem 1 lipca 2015 r.;
- A. Golonka, Stan silnego wzburzenia jako znamię zabójstwa typu uprzywilejowanego czy okoliczność wpływająca na zmniejszenie poczytalności sprawcy przestępstwa?;
- R. Teluk, Wyłączenie jawności rozprawy wobec osób objętych programem ochrony;

- R. Baszuk, Tajemnica zawodowa w wyjaśnieniach obwinionego składanych w postępowaniu dyscyplinarnym;
- J. Naumann, Tajemnica zawodowa w wyjaśnieniach obwinionego składanych w postępowaniu dyscyplinarnym – uwagi polemiczne;
- J. Wójcikiewicz, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 9 lipca 2013 r., III KK 92/13;
- D. Tokarczyk, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 2012 r., IV KK 42/12;
- A. Bojańczyk, obrońca a nowelizacja procedury karnej: czy nowela zmienia rolę procesową obrońcy w postępowaniu przygotowawczym?;
- W. Kotowski, Ryzykowny manewr wyprzedzania przyczyną wypadku;

Państwo i Prawo 2014 z. 3

- K. A. Politowicz, Problem wykonania kary łącznej grzywny (w świetle uchwały Sądu Najwyższego);
- W. Radecki, Ochrona środowiska w znowelizowanym czeskim kodeksie karnym;

Paragraf na Drodze 2014 nr 3

- K.J. Pawelec, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2013 r., sygn. V KK 264/12, w sprawie zasady ograniczonego zaufania w ruchu drogowym;
- K.A. Politowicz, Wzajemne relacje przepisów artykułów: 42 Kodeksu karnego i 182 Kodeksu karnego wykonawczego oraz przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami;
- A. Skowron, Problematyka „środków działających podobnie do alkoholu” po raz pierwszy (część 2);
- L.K. Paprzycki, Pieszy idący w nocy środkiem jezdni;
- J. Wierciński, W sprawie problemu nietrzeźwości w opiniowaniu wypadków drogowych. Głos w dyskusji;

Prokuratura i Prawo 2014 nr 3

- R. Kmiecik, O restryktywnym ujęciu przesłanek prowokacji policyjnej polemicznie;
- E. Bieńkowska, Pokrzywdzony w świetle najnowszych nowelizacji prawa karnego;
- M. Szczepaniec, Wybór optymalnej kary w świetle sądowych dyrektyw wymiaru kary;
- M. Goss, Cofnięcie aktu oskarżenia przez oskarżyciela publicznego;
- D. Drajewicz, Gwarancje listu żelaznego;
- G.A. Skrobotowicz, Mediacja w sprawach o przemoc w rodzinie;
- B. Polak, Materialnoprawne przesłanki orzekania odpowiedzialności posiłkowej;
- K. Wala, Konieczność nowelizacji części ogólnej Kodeksu wykroczeń;
- E. Kotowska, Wybrane problemy opiniowania okresowego prokuratorów;
- J. Karaźniewicz, Uprawnienia osób najbliższych w razie śmierci pokrzywdzonego;

- M. Żbikowska, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. I KZP 20/12 (dot. cofnięcia odstąpienia od oskarżenia);

Przegląd Legislacyjny 2014 nr 1

- D. Korczyński, Konwersja reżimu odpowiedzialności za niektóre zachowania stanowiące obecnie wykroczenia i standardy jej stosowania;

Przegląd Sądowy 2014 nr 2

- R. Olszewski, Oskarżenie wzajemne w polskim procesie karnym;
- P. Góralski, Zagadnienie odpowiedniego stosowania dyrektyw wymiaru kary do środków¹) w zabezpieczających (art. 56 Kodeksu karnego);
- R. Tymiński, O powoływaniu lekarzy medycyny sądowej jako biegłych sądowych w sprawach karnych o tzw. błąd w sztuce medycznej;
- D. Morgała, Zezwolenie na ujawnienie wizerunku osoby, przeciwko której toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe;
- K. Siwek, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2013 r., II KK 28/12;

Przegląd Sądowy 2014 nr 3

- P. Łuczyński, Zakres zakazu reformationis in peius w postępowaniu ponownym w kontekście kary, środków karnych, środków¹) związanych z poddaniem sprawcy próbie;
- I. Zielinko, Bezpośredniość jako element definicji pokrzywdzonego w procesie karnym;
- D. Kaczorkiewicz, Właściwość z przekazania sprawy karnej;
- Z. Kukuła, Odpowiedzialność karna w postępowaniu upadłościowym. Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2013 r., IIII KK 117/12;
- A. Jezusek, Odpowiedzialność karna nauczycieli. Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 r., II KK 193/11;